

TORSDAG 17 OKTOBER. NR 42/2013

Skönhet i marmor
och
granit
Sidan 18

Kritik mot
mässan
i Johannes
Sidan 4

De första
kristna var
inte ense
Sidan 10

Kärlekssaga

Sidan 12

Kyrkan föreslås få 114 miljoner ur statsbudgeten

Ett årligt belopp ska ersätta kyrkan för begravningväsendet, folkbokföringen och vårdandet av kulturarvet.

Finansministeriets arbetsgrupp föreslår nyordning i finansieringen.
SIDAN 5

Ärvde sin fattigdom

Sidan 2

Kyrkans förnyelse
börjar i Helsingfors
Sidan 9

Ledande teolog lämnar
Svenska kyrkan
Sidan 5

Kyrkan måste ta
mobbningen på allvar
Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Storm om tro i Svenska kyrkan

KP ÄRKEBISKOPSALET i Svenska kyrkan blev hett stoff på mållinjen. Från att ha varit ganska måttligt intressant för de svenska medierna blev valet förstasidesstoff veckan innan valdagen.

Katalysatorn var inte någon enskild kandidaterna, ingen påkostad mediekampanj – utan en pensionerad präst och dubbeldoktor som tappade tron på sin gemenskap. Professor em. Eva Hambergs samvete höll inte längre för uppdraget som ledamot i Svenska kyrkans läronämnd, där hon suttit med i flera år under ärkebiskop Wejryds ledning. Efter att ha hört en valutfrågning av ärkebiskopskandidaterna, hoppade hon av i besvikelse över svaren. Dessutom lämnar hon prästämberet och den kyrka hon tjänat i flera decennier. Hamberg har forskat i sekulariseringsprocesser, och anser att hon inte längre vill medverka till den sekularisering hon ser inom Svenska kyrkan. Det är hårda ord mot det egna samfundet. Samtidigt är det också ett kirurgiskt snitt i en enskild människas liv som är långt ifrån smärtfritt. ”Jag har länge funderat under stor vända om det är rätt att vara kvar”, kommenterar hon.

REAKTIONEN på denna relativt okända emeritusprofessors avhopp blev oväntat stor i grannlandet. Naturligtvis lyftes den fram på kyrkligt håll. Tidningen Dagen, med koppling till pingströrelsen, lät Eva Hamberg föra fram sin kritik över att biskopskandidaterna svävat på målet både när det gäller trosbekännelsen och frågan om hurvida Jesus ger en sannare bild av Gud än Mohammed. Hon är också grundligt besviken på att Svenska kyrkan, som till skillnad från hos oss skildes från staten först år 2000, inte har avpolitiserats efter separationen. Tvärtom anser Hamberg att det kyrkoval som förrättades i höst var mer politiskt än någonsin på bekostnad av lära och tro.

BLAND dem som är kvar i Svenska kyrkans fälla är reaktionerna blandade. En del vänder sig mot för-
enklingar och ”trospoliser”, och talar om tvånget att svara med nyanser på ja-nej-frågor som borde få mer djup än så. Andra, och ganska många om man skummar igenom kommentarsfälten i olika medier, håller med Eva Hamberg när hon säger att kyrkan verkar skämmas för sin tro och har glömt att centrum för den handlar om Jesus.

MÖJLIGEN är den debatt som kom igång viktigare än själva valet och utgången av det – något som klarnar den tisdag när KP går i tryck. Det ger Svenska kyrkan, och varför inte andra samfund, en orsak att se över sin identitet och förankring. Vad är det skäl att inte ge avkall på? För det är inte så att omvärlden kräver att kyrkan ska vara fluffig och fadd i allt. Nej, under debatten dyker även Svenska Dagbladet in och undrar om inte kyrkan tror på sin egen storhet, Jesus Kristus. ”Ett trossamfund som vänder trossatserna ryggen tappar snart sig själv”, skriver alltså den svenska tidningsdraken uppfordrande på ledarplats. Det om något är i sin tur ett bevis på att kristendomen fortfarande pulserar i det svenska samhället.

”För det är inte så att omvärlden kräver att kyrkan ska vara fluffig och fadd i allt.”

PROFILEN: MATHIAS ROSENLUND

”Jag har inte dött inombords, min själ lever ännu.”

Allt jag kan göra är att berätta

I hela sitt liv har Mathias Rosenlund varit fattig. Undanskuffad från dem i samhället som lever i överflöd och vill ha mer skriver han för att bevara sin värdighet. – Det är mitt enda sätt att uppleva att jag är mig själv.

TEXT OCH FOTO: CHRISTA MICKELSSON

Mathias Rosenlund hör till de tretton procent av Finlands befolkning som lever i fattigdom. Att det blev så har många orsaker.

– Jag är född i en familj där det alltid funnits ekonomiska problem. Vi hade inte klarat oss utan hjälp från utomstående. Men mitt livs fattigdom har förvärrats i vuxen ålder.

Mathias Rosenlund gifte sig tidigt och studerade när han fick sitt första barn som 21-åring. När andra barnet föddes studerande han forfarande – då han inte snuttjobbade för att försörja familjen. Hans dåvarande fru har en bipolär sjukdom och var under långa perioder oförmögen att arbeta och ta hand om barnen. – Vi hörde till flera av de demografiska grupper som allmänt har det tuffast ekonomiskt: sjukskrivna, långtidsarbetslösa, unga, småbarnsföräldrar, studerande.

Familjen hankade sig fram på bidrag och små inkomster. Ibland åt de makaroner och havregrynsgröt flera dagar i sträck. Alltid saknade de något.

– Att leva i fattigdom ger en känsla av drömlöshet. Det är att befinna sig i en situation där man inte kan se sig om och välja riktning. Man är tryckt åt ett visst håll. Det finns inga alternativ, inga valmöjligheter.

Hans säger att det är svårt att undvika att jämföra sig med andra i ens omgivning, som har det man själv inte har tillgång till.

– Det handlar inte om extrem eller livshotande fattigdom. Men också den relativa fattigdomen känns till sist absolut. Den föder hopplöshet och ångest.

Han säger att sjukdomen gör en fattig och fattigdomen gör en sjuk – som om det ena vore ett straff för det andra.

– Det finns en avsevärt större risk att insjukna i psykisk sjukdom då man lever i otrygghet. Är man kroniskt sjuk är man i många fall avklippt från arbetsmarknaden. Samhället behöver kunna erkänna de här människornas existens

och som kollektiv jobba för att de ska kunna ha det bra.

– Sanningen är den att vi under de senaste årtiondena i Norden levt i en samhällelig vishet som är ganska unik i hela världen. Nu håller vi på och lämnar den.

Måste få skriva

Tidigt såg Rosenlund utbildning som en nyckel för att bryta fattigdomen.

– Jag jobbar envist för att få min examen i litteratur. Men under långa perioder har jag haft paus i studierna för att vi helt enkelt behövt mera inkomster.

Först ville han bli lärare. Men kärleken till litteraturen tog överhand.

– Jag började skriva ganska sent, då jag var 27 år. Våren 2011 läste jag två självbiografiska böcker som förändrade hela min syn på hur man kan berätta. Jag provade det självbiografiska uttrycket och det klickade genast. Den första versionen av min bok skrev jag på en månad. Den bara rann ur mig.

Hans självbiografiska debutroman *Kopparbergsvägen 20* ges ut i dagarna.

– Skrivandet är ett konkret motstånd mot den känsla av förlamande hopplöshet som finns i utdragen fattigdom. Det är mitt enda sätt att känna att jag är mig själv. Därför tar jag envist tid för det.

Det är bara ibland han hinner skriva. Han har tre jobb, studerar och tar hand om sina barn.

– En stor drivkraft att skriva min bok har varit den ilska och frustration över att fattigdom inte diskuteras i Finland. Jag har fått höra att min bok fyller ett tomrum, att det inte finns några lättare röster om det här. Jag känner väldigt tacksamhet och lite stolthet över att få vara en del av diskussionen nu.

Ännu fattig

Trots att boken ges ut har hans situation inte förändrats.

– Jag klarar mig med nöd och näppe. Jag har tre jobb men kan aldrig spara. Jag har inga försäkringar. Min telefon har jag fått av min vän, liksom min väska och mina skor. Inget av det här har jag pengar till.

Ibland tänker han att han orkat med mera än han borde gjort, men när han jämför sig med andra tänker han att han inte orkat med någonting.

– Jag har aldrig upplevt förlamande psykisk sjukdom, jag har aldrig varit hemlös. Allt beror på hur man väljer att se på sig själv i skenet av andra.

Trots att hopplösheten alltid återvänder finns det också glimtar av hopp.

– Jag kan inte säga att jag lever i den ständigt, men när jag känner den så tror jag på den. Och jag har lyckats bevara min glädje inför livet. Men det gör mig oerhört arg att jag kämpat så otroligt hårt mot fattigdomen och ännu inte lyckats ta mig ur den. All min möda har inte gett någon frukt ännu, åtminstone inte i ekonomiska termer. Men det den gett är en tydlig känsla av att jag trivs med mig själv. Jag har inte dött inombords, min själ lever ännu.

Fattigdomen har inte heller utrotat hans gudstro. Rosenlund är uppvuxen i en troende familj.

– Min tro har inte rubbats. Den är en styrka och jag upplever att den verkliga finns i centrum av mig. Jag har blivit mer och mer övertygad om att min tro finns i mig och inte kommer från mig. Skulle den komma från mig hade den skalats loss från mig. Bitterhet och besvikelse hade fått den att minska.

Han tror att vi behöver komma bort från de trossstrukturer som är sterila och mekaniska.

– För mig är tron och hela det kristna livet organiskt. Jag tror inte att Gud är glad över alla kyrkobyggnader i Finland. Jag tänker på hur enorm summa av kyrkans pengar som går åt till att upprätthålla infrastruktur. Men jag kan eller vill inte heller förneka att diakonin gör ett viktigt jobb.

Hans familj fick en gång ett presentkort till en stor matbutik av församlingen i Vanda.

– Men sen fick vi inget mer, vi hör till en frikyrka. Jag kan inte förlika mig med att lutherska kyrkan inte hjälper för att de behövande inte har samma trostillhörighet.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör May Wikström tfn (09) 612 615 33/ 040 153 0313 may.wikstrom@kyrkpressen.fi	Redaktion i Österbotten Norrmalmsgatan 21 A 68600 Jakobstad gsm 050 585 6460	Christa Mickelsson tfn (09) 612 615 56	Utgivare: Fontana Media Ab
Redaktion i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors Tfn (09) 612 615 49 Fax (09) 278 4138	Redaktörer: e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi	Johan Sandberg (Österbotten) gsm 050 585 6460	Bank: Sampo IBAN: FI34 8000 13011585 40 BIC: DABAFIHH
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi	Rolf af Hällström tfn (09) 612 615 53	Sofia Torvalds tfn (09) 612 615 54	Paradbild: Christa Mickelsson
	Tomas von Martens tfn (09) 612 615 51	Webbredaktör: webbred@kyrkpressen.fi	Tryck: Botnia Print, Karleby
		Layout: Malin Aho	

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör: Erika Rönngård tfn (09) 612 615 50, annons@kyrkpressen.fi	Lämna in din annons utan extra kostnader via annonsverktyget på www.kyrkpressen.fi ! För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift.	För mera detaljer se mediekortet www.kyrkpressen.fi	Prenumerationer och adressändringar: tfn (09) 612 615 50, prenumeration@kyrkpressen.fi . Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.
Annonspriser: Färg 2,05 €/spmm Svart-vit 1,65 €/spmm Moms 24% tillkommer		Annonsförsäljning: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi Leif Westerling , gsm 050 329 4444, fax (09) 278 4138	
Radannonser: 4,50 €/rad inkl. moms.	Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.	Jonny Åstrand , tfn (06) 347 0608, gsm 0500 924 528, fax (06) 347 1018	Prenumerationspriser: Finland & Norden 69 € Utlandet 84 €
Familjeannonser: 1 €/spmm inkl. moms.			

MATHIAS ROSENLUND säger att han hör till två världar. Han är bildad, men fattig.

MATHIAS ROSENLUND

STUDERAR LITTERATUR. UTKOMMER MED SIN DEBUTROMAN I HÖST.

JOBBAR SOM FRILANSANDE LITTERATURSKRIBENT OCH EXTRAKNÄCKER PÅ DAGIS.

FAMILJ: EN SON OCH EN DOTTER. FLICKVÄN.

BOR: I MYRBACKA, VANDA.

32 ÅR GAMMAL.

Förlängd anmälan för stiftsdagarna

STIFTSDAGAR. I slutet av förra veckan hade 340 personer anmält sig till de stiftsdagar som ordnas i Borgå den 15–17 november.

– Jag är väldigt nöjd med uppslutningen så här långt, men vi vill gärna se ännu fler deltagare i Borgå. Därför har vi beslutat förlänga anmälningstiden till den 25 oktober, säger biskop **Björn Vikström** som är ordföran-

LISELOTTE J. Andersson.
FOTO: JOHANNA GRANLUND

de för planeringskommittén.

Under stiftsdagar-

na medverkar bland andra **Werner Jeanrond**, en tysk, katolsk teolog som för tillfället är verksam i Oxford, samt författaren och pastorn **Liselotte J. Andersson**.

Under dagarna ordnas en mängd seminarier under olika teman.

– Stiftsdagarna utgör en unik möjlighet för oss att mötas i vårt geografiskt spridda stift och jag hoppas

att dagarna ska ge inspiration och frimodighet att arbeta vidare i våra församlingar, från Karleby i norr till Lovisa i öster, säger biskopen.

Borgå stifts senaste stiftsdagar gick av stapeln i Jakobstad år 2008.

Program och anmälningsblankett finns på Borgå stifts hemsida www.borgastift.fi/stiftsdagar/anmalan

METEORITEN I BENNÄS.
ONSDAG 30.10 KI 13-18
SYRÈNS BOKHANDEL HAR:
BOK, MUSIK, OCH KORT
MARKNAD MED NYHETER.

Även billigare böcker finns med.
20 vinster utlottas.
Kaffebjudning, Välkommen.

Strikta mässor irriterar unga

SKRIFTSKOLA. Ungdomar efterlyser mer flexibilitet i skriftskolan i Johannes församling. Nästa sommars skriba kommer att se annorlunda ut, säger kyrkoherde Stefan Djupsjöbacka.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

Johannes församlings församlingsråd tog vid sitt möte i juni ställning till ett brev från en äldre hjälpledare vid sommarens skriftskolor. I brevet skriver hjälpledaren att hon/han varit med i ungdomsverksamheten i fem år och tyckt att församlingen gått mot en allt mer konservativ och strikt ordning vid mässorna och gudstjänsterna på Lekholmen.

Brevet avslutas med orden: "Personligen anser jag att församlingens framtid ser dystert ut och har själv inte lust att vara med om det fortsätter i samma stil."

Brevets innehåll är offentligt, men avsändarens identitet avslöjas inte.

Kyrkoherde **Stefan Djupsjöbacka** säger att de problem som brevet lyfter fram har diskuterats både i medarbetarkåren och med föräldrar och konfirmander.

– Meningarna har varit delade. Många har också uppskattat vår skriftskola. Det så kallade högkyrkliga draget som präglar många av våra gudstjänster syns också i skriftskolan. Konservativt, opersonligt, strikt – jag kan förstå att en ung människa kan uppleva det så, säger Djupsjöbacka.

Han säger att avsikten varit att försöka fostra konfirmanderna att förstå och delta i församlingens gudstjänstliv.

– Huruvida sättet har varit det bästa kan man självfallet diskutera. Jag kan förstå att många konfirmander kan känna sig främmande inför liturgiska finesser, men väldigt högljudda protester har inte riktats mot ledargruppen eller mot mig.

Ändringar i församlingens konfirmandarbete är i sikte: skriftskolteamet har fått en annan sammansättning.

– Konfirmandtidens andaktsliv och dess gestaltning behöver omprövas också hos oss.

Kommer nästa sommars konfirmander att vara med om ett annorlunda läger än de läger som ordnades i somras?

– Nästa sommars skriftskola kommer

"Konservativt, opersonligt, strikt – jag kan förstå att en ung människa kan uppleva det så."

Kyrkoherde Stefan Djupsjöbacka om brevet som kritiserar församlingens gudstjänster.

nog att se aningen annorlunda ut. Den första november börjar vår nya församlingspastor med ansvar för ungdoms- och konfirmandarbete och då kan planeringen för nästa års skriba börja, säger Djupsjöbacka.

Arbetslaget utvecklas

Kyrkpressen har tidigare skrivit om den inflammerade stämningen i Johannes församling. Också domkapitlet och biskop **Björn Vikström** har kopplats in i arbetet för ett bättre arbetsklimat.

– Vi har gått vidare på flera sätt och jobbar i nära samarbete med kyrkoherden för att arbetslaget ska utvecklas, säger biskop Björn Vikström.

Han vill inte slå fast någon tidsgräns för när det här arbetet ska vara klart.

– Vi är många som jobbar med det här: kyrkoherden, församlingsrådet och samfällighetens arbetsskyddsansvariga. Vi har prioriterat det här arbetet väldigt högt.

Har konflikterna i Johannes församling att göra med att medarbetarna har oli-

ka syn på gudstjänsten?

– Konflikter av det här slaget är alltid mångbottnade, men i Johannes kommer de till uttryck bland annat i olika syn på gudstjänstlivet.

Är du hoppfull när det gäller att hitta en lösning?

– Jag hoppas och tror att vi tar steg i rätt riktning, men det är viktigt att de anställda själva är de egentliga aktörerna i skapandet av ett bättre arbetsklimat, säger Björn Vikström.

EN PERSON som varit aktiv som äldre ledare vid konfirmandverksamheten i Johannes församling är missnöjd med att mässorna blivit allt striktare och mer högkyrkliga. Nu ska det bli mer variation, lovar kyrkoherde Stefan Djupsjöbacka. ILLUSTRATION: WILFRED HILDONEN

FRIMÄRKEN KYRKA

Klistra fast Sankt Lars kyrka

Sankt Lars kyrka i Vanda kan man nu fästa på ett kuvert. Sedan den 9 oktober kan man köpa frimärken som har kyrkan som motiv, skriver *Kotima24*.

Frimärket går att köpa i Helsingfors domkyrka, Nys-tads nya kyrka, Sastamalas Mariakyrka, Karleby sockenkyrka, Idensalmis lutherska kyrka samt i kyrkorna i Haapajärvi, Ekenäs och Reso.

Frimärket finns att köpa enskilt eller i ark om tio stycken. Priset för ett frimärke är 1,65 euro.

NORGE KYRKOVAL

8,8 procent röstade i Norge

Förra veckan röstade normännen både i kyrkoval och stortingsval. Då valdes församlingsråd i 139 församlingar i Norska kyrkan. Valdeltagandet sjönk från 13,5 till 8,8 procent jämfört med 2011, skriver *Kyrkans Tidning*.

En anledning till det minskande valdeltagandet kan vara att anslaget från regeringen för att genomföra kyrkovalet uppgick till bara 407 000 norska kronor, eller 2 900 kronor per församling. Det räckte inte ens till att skicka ut röstkort till alla röstberättigade. I fem Osloförsamlingar låg valdeltagande under en procent.

EGYPTEN HÄMNDATTACKER

Hårda tider för kopterna

De egyptiska myndigheterna, militären och Muslimska brödraskapet får hård kritik av Amnesty International, skriver *Världen idag*.

De kristna i Egypten har utsatts för hämndattacker sedan den 14 augusti, då militären med våld ingrep i demonstrationerna för den avsatte presidenten. Över 200 bostäder och butiker har attackerats och 43 kyrkor har fått svåra skador. Amnesty International kräver att de egyptiska myndigheterna, militären och Muslimska brödraskapet hindrar att det händer igen.

HAMBERG ANSER att Svenska kyrkans "djupa svårigheter" pågått redan länge. FOTO: MAGNUS ARONSON/IKON

"Allvarligt om Svenska kyrkan vilseleder"

SEKULARISERING. Ledamoten i Svenska kyrkans läronämnd Eva Hamberg lämnar kyrkan. Hon anser att den blivit alltmer politiserad.

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

EVA HAMBERG är pensionerad professor vid Lunds universitet. FOTO: PRIVAT

Prästen och professorn emeritus **Eva Hamberg** har fått nog av Svenska kyrkan.

– Jag har en skyldighet att markera. Är jag med i Svenska kyrkan är jag medansvarig för den sekularisering som ätit sig in i kyrkan, säger hon till Dagen.

Det var utfrågningen av ärkebiskopskandidaterna förra veckan som var droppen som fick bågaren att rinna över för Hamberg. Hon säger att det där blev tydligt för henne hur långt Svenska kyrkan gått mot en utveckling där man förpassat Jesus ut i marginalen.

– Ingen av kandidaterna kunde tydligt svara på frågan om Jesus ger en sannare bild av Gud än Mohammed.

Hamberg reagerar också på **Antje Jackeléns** uttalande om jungfrufödseln som metafor och på flera av kandidaternas tankar om att alla människor blir frälsta till slut, oberoende av tro.

Biskopen i Lund och ärkebiskopskandidaten Jackelén svarar på kritiken i Dagen.

– Det förvånar mig att lärda personer menar att man kan reducera hela religions-teologin till en ja- eller nej-fråga, säger Jackelén.

Politisk kyrka

Till Världen idag säger Eva Hamberg att utvecklingen också varit tydlig i kyrkovalet som hölls i september och att kyrkan är mer politiserad idag än när den var statskyrka.

– Jag såg hur egendomligt det är att politiska partier tycker det är naturligt att nominera personer som inte är aktiva kristna, och att de använder kyrkan för att driva sina egna uppfattningar.

Till Kyrkpressen berättar Eva Hamberg om reaktionerna efter avhoppet och säger sig vara helt överlupen av mejl och telefonsamtal från journalister och andra.

– Jag är mycket förvånad över att frågan fått denna uppmärksamhet. Jag hade räknat med några notiser i den kyrkliga pressen, men inte detta.

Första omgången i ärkebiskopsvalet hölls i tisdags. Kyrkpressen har publicerat resultatet på www.kyrkpressen.fi.

Statsbidrag för begravningsarna

SAMFUNDSSKATT. Kyrkans andel av samfundsskatten slopas 2015 och ersätts av ett lagstadgat statsbidrag på 114 miljoner euro.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Det föreslår en arbetsgrupp inom finansministeriet. Arbetsgruppen har på uppdrag av regeringen utrett hur de religiösa samfundens lagstadgade samhälleliga uppdrag ska kompenseras.

Arbetsgruppen ger tre alternativa lösningar: det nuvarande systemet med ersättning med medel från samfundsskatten fortsätter, samfunden får medel ur statsbudgeten eller att varje medborgare, oavsett om man hör inte till något religiöst samfund eller inte, skulle betala en begravningsavgift.

Arbetsgruppen anser att det är viktigt att ersättningen är stabil och kan planeras. Det är en av svagheter i det nuvarande systemet. En begravningsavgift är en stabil ersättning, men den kan bara riktas till de evangelisk-lutherska församlingarna som har den lagstadgade skyldigheten att sköta begravningsväsendet. Den täcker heller inte samfundens övriga samhälleliga uppdrag.

Enligt arbetsgruppens förslag skulle den lutherska kyrkans andel av samfundsskatten därför slopas och ersättas av ett lagstadgat statsbidrag på 114 miljoner euro från år 2015. Bidraget föreslås bli indexbundet. De övriga religiösa samfund beviljas ett bidrag på en miljon att dela på efter ansökan.

I dag beräknas den lutherska kyrkans andel av samfundsskatten år 2013 vara 104 miljoner euro.

– Den ortodoxa kyrkan stöds redan av staten och i arrangemanget föreslås ingen förändring, säger **Elina Pylkkänen** som leder arbetsgruppen.

AV 50 590 finländare som dog 2011 blev 49 923 begravna på den evangelisk-lutherska kyrkans gravgårdar och cirka 450 på den ortodoxa kyrkans gravgårdar.

Nettokostnaderna för de samhälleliga uppdrag som den lutherska kyrkan utför uppskattas i år uppgå till 142 miljoner euro. Av den summan berör 115 miljoner begravningsväsendet, 4,7 miljoner folkbokföringen och 22 miljoner kulturarvet, främst menat att underhålla kyrkobyggnader. Av de knappt 80 medeltida byggnaderna som bevarats i Finland är det endast tre som inte är kyrkobyggnader.

– Vi har frågat alla religiösa samfund om vilka samhälleliga uppgifter de utför. Alla samfund har inte svarat, säger Pylkkänen.

Utredningen omfattar alltså inte bara den lutherska och den ortodoxa kyrkan utan även alla frikyrkor och icke-kristna religioner.

Modell från Sverige

– Vi har också sett på hur saken sköts i våra grannländer. Modellen, att alla betalar en

begravningsavgift som bygger på ens inkomster, har vi kopierat från Sverige.

Förslaget att överföra begravningsväsendet från kyrkan till kommunerna, som en del föreslagit, har arbetsgruppen inte sett på.

– Det ingick inte i vårt uppdrag. Det var uttryckligen att finna modeller för att kompensera samfunden för deras samhälleliga uppdrag, säger Pylkkänen.

SOCIALA MEDIER

Kyrkan på Instagram

De svenskspråkiga församlingarna och Kyrkostyrelsen har öppnat ett ambulerande konto på Instagram.

– Under en vecka har en kyrkligt anställd hand om kontot och laddar då

upp bilder som har med tro och andlighet att göra. På så sätt skapas ett flöde som på ett mångsidigt sätt lyfter fram andligheten i bilder, säger **Lucas Snellman**, ledande branchsekreterare på Kyrkans central för det svenska arbetet.

– Idén till kontot upp-

stod under Kyrktoget och vår webbredaktör **Kajsa Heselius** tog tag i det.

Tjugo anställda har hittills anmält sitt intresse för att medverka.

På adressen instagram.com/ev_luth_kyrkan kan man följa kontot och kommentera de bilder som laddats upp.

Jan-Erik Lindqvist
Hand i hand

I HIMLALIV YLE FEM
Söndag 20 okt. kl. 20.30. Repris Tisdag 22.10 kl. 16.55

HAND I HAND av Jan-Erik Lindqvist
"... jag är rörd, berörd och glad... hjälp i församlingsarbetet...
...ett kapitel per vecka rekommenderas, men jag är så nyfiken så jag läser mer... jag har rekommenderat boken för många bekanta... jag har läst och gråtit, läst och skrattat...
...det vanliga livets många små glädjeämnen... tack för boken"

I välförsedda bokhandlar, hos Fontana Media och SLEF Media
el. direkt från Pastors Förlag, tel. 0100-426 336 el. jan-erik.lindqvist@verbo.com

DEN TIOÅRIGE körsångaren Fredrik Karlström från Jomala på Åland blev senare bland annat helikopterpilot i Los Angeles, USA.

Människorna gör församlingen

40 ÅR. Ålands näringsminister, Fredrik Karlström, började sin karriär som solo-sångare i församlingens barnkör.

TEXT OCH FOTO: **KARIN ERLANDSSON**

Fredrik Karlström var tack vare musiken aktiv som barn i sin hemförsamling, Jomala.

– Jag sjöng mycket och var med i barnkören. Jag fick ofta sjunga solo, jag var nog ganska bra.

Därför valde han som sitt föremål inför intervjun en bild från Nya Ålands arkiv. På bilden är han i tioårsåldern, håller i en mikrofon och sjunger solo framför en kör.

– Det är lustigt att det där framträdandet blivit fotograferat, för det var sista gången jag sjöng offentligt.

Fredrik Karlström, 10 år, skulle som vanligt sjunga solo. Men i andra versen kom han av sig och tappade ett par ord.

– Jag tyckte att jag hade förstört allt, det var en känsla av totalt misslyckande. Jag tyckte att jag inte förtjänade rosen jag fick efteråt och att de andra barnen såg konstigt på mig.

Göran Blomqvist var vid den här tiden både kantor

i församlingen och musikinlärare i skolan. Många av de operasångare som växt upp på Åland började sin karriär tillsammans med Göran Blomqvist som var skicklig på att lyfta fram talanger.

Så vem vet vad det hade blivit av Fredrik Karlström i sångväg, om han inte stappat på de där orden. Nu blev han istället helikopterpilot, företagare och minister.

Kyrkan har alltid funnits

Som barn sjöng han i barnkör, var med i söndagskolan och deltog i musiklägren, men som femtonåring flyttade han från Åland och då minskade kontakten med församlingen.

– På något sätt har församlingen och kyrkan alltid betytt något, också sedan jag blivit vuxen. Kyrkan har alltid funnits, min farfar var kyrkvaktmästare och min mor är väldigt troende och aktiv i en friförsamling.

Fredrik Karlströms far klagade på att han själv fick

KYRKPRESSEN RÄKNAR ner till Borgå stifts 90-årsjubileum genom att runtom i stiftet intervjua församlingsmedlemmar som fyller jämna år.

ta ekonomiskt ansvar under studietiden om han valde att flytta från Åland, samtidigt som studiestöden vid den här tiden beräknades via föräldrarnas inkomst.

– Jag fick inga pengar alls. Det var tufft, men jag kom på en idé.

På helgerna reste han över till Åland och bunkrade upp med Fazers dominokex. I veckorna sålde han kexen i Uppsalas bostadsområden.

– Det var min skola, det var där jag lärde mig sälja.

Till slut blev han så skicklig att han bara fick ett nej om en man öppnade dörren och sa att familjen bantade.

– Då utvecklade jag konceptet och började sälja tubsockor. Så fort jag blev 18 köpte jag en bil och anställde två personer. Så här försörjde jag mig under hela studietiden.

Några år efter studenten reste Fredrik Karlström till Texas där han trivdes så bra att de första tre veckorna blev tre månader.

– Sen reste jag hem över sommaren, sålde allt jag ägde och reste tillbaka. Jag utbildade mig till helikopterpilot i San Francisco och hade som jobb att rapportera trafikolyckor och stockningar längs vägarna i Los Angeles.

Det här var den bästa perioden i hans liv.

– Jag tror att alla har något de är bäst på, och jag är bäst på att köra helikopter.

Småningom kom han hem. Förvandlade en konkurshotad radiostation till ett framgångskoncept, jobbade som vd för Skärgårdsflyg, blev politiker och näringsminister.

Egen kyrka på Åland

Han har alltid sett till att skriva in sig i församlingen då han flyttat till nya städer, och att betala kyrkoskatt är självklart.

– Ärligt talat har jag inte fått så mycket av kyrkan de senaste tjugofem åren, jag har inte krävt något heller. Men jag vill att kyrkan ska finnas, den ska vara där som den alltid varit. Kanske känner jag ett större behov av församling och kyrka då jag blir äldre och döden blir mer aktuell.

Förrättningar är ändå viktiga, och han ville ha en kyrklig vigsel då han gifte sig.

– Och jag ville ha **Joe Brandt** som präst. Han hade egentligen semester men sa då jag ringde ”jag tänder först på grillen hemma, sen kommer jag till er och tänder kärlekens glöd, och sen far jag hem igen”. Precis så blev det.

Borgå stift är något han upplever sig ha haft mycket lite kontakt med. Frågan hurvida Åland ska bli ett eget stift diskuteras just nu på ön, och det är något han ställer sig positivt till.

– Jag ser gärna Åland som ett eget kyrkoland. Jag är född och uppvuxen här, jag har mina rötter i samma jord som mina farföräldrar ligger begravda. Kyrkan har varit en del av hela mitt liv, men Borgå stift har inte alls varit det.

Lyft fram det positiva

Han har en del idéer kring

hur församlingen kunde intressera fler.

– Jag såg nyligen att Jomala församling finns med på Facebook, det är jättebra. Det är en sådan utveckling jag vill se, att man riktar sig utåt och använder moderna hjälpmedel.

Han formulerar samma koncept han använt i sitt företagande för kyrkan:

– För att något ska fungera krävs engagemang, glädje och äkthet. Engagemang ska komma inifrån, det ska inte vara någon skillnad mellan arbete och fritid.

Dessutom måste församlingarna bli bättre på att marknadsföra sig.

– Framgång föder framgång. Alla vill vara med i det som lyckas. Man ska inte vara så typiskt åländsk, utan man ska framhålla sin verksamhet och bara lyfta fram det positiva. Samtidigt får man inte vara rädd för att misslyckas, rädsla för att göra fel kan vara förödande.

Han ser Svenska kyrkan som en förebild.

– I de svenska förrättningarerna finns mer framåtanda och glädje. Det behöver bli så här också, mindre Luther och mer glädje. Och jag tror att en förändring är på gång, mycket tack vare människorna i kyrkan.

”Jag vill att kyrkan ska finnas, den ska vara där som den alltid varit.”

Fredrik Karlström

Kyrkan skyldig anmäla mobbning

MOBBNING. Kyrkan, dess anställda och förtroendevalda har ett större ansvar att at itu med mobbningsfall bland barn än medlemmarna.

TEXT: JOHAN SANDBERG

– För dem är det absolut en skyldighet att ingripa och se till barnets bästa, säger kriminalöverkonstapel **Mikael Appel** i Vasa som även jobbar som nätpolis inom sociala medier.

Förutom församlingsanställda specificerar barnskyddslagen från 2008 att också anställda och förtroendevalda inom social- och hälsovården samt utbildnings-, ungdoms- och polisväsendet har samma skyldighet.

Den skyldigheten har de genast de bedömer att ett barn är i behov av vård och omsorg eller lever under omständigheter som äventyrar utvecklingen.

– Mot den bakgrunden är det självklart att mobbning bör anmälas. Den enskilda medborgaren har rätt men ingen skyldighet att anmäla mobbning, säger Appel.

Men mobbning är inte alltid lätt att upptäcka.

– Tecknen på mobbning är många och kan skilja sig från varandra. Ser man något som kan tyda på mobbning kan man fråga barnet hur det står till. Genom frågor som ”vad gör du på dagarna”, och om familjeförhållandena kan man se tecknen på allt inte står rätt till. Men innan barnet berättar något måste det finnas ett förtroende mellan barnet och den som frågar, säger Appel.

– Det enda synliga tecknet är väl att någon mår dåligt eller har symtom på depression. Men inte heller då behöver det vara frågan om mobbning.

Att lära sig känna igen tecknen på mobbning vore något Appel föreslår för samlingsarna kunde utbilda

KRIMINALÖVERINSPEKTÖR MIKAEL Appel säger att det är bra att följa upp att ett mobbningsärende fortskrider efter att man gjort anmälan. FOTO: CHANETTE HÄRUS

sina anställda i.

Mobbningens karaktär har också förändrats de femton-tjugo senaste åren. Då den förr oftast skedde under skoltid förekommer den numera under dygnets alla timmar. Den sker i sociala medier, via telefon och textmeddelanden.

– Det är väldigt jobbigt för offren, de får aldrig någon tid då de kan känna sig trygga.

Börja med föräldrarna

Enligt Appel ska man som församlingsanställd först ta kontakt med föräldrarna då man stöter på mobbning. Först därefter kan man gö-

ra barnskyddsanmälan till kommunens sociala myndigheter. Förekommer det brott så tar de i sin tur kontakt med polisen.

– Man ska inte ta för stor börd på sig själv och försöka reda ut något man inte har kunskap att göra. Men det är bra att följa upp att ärendet fortskrider efter att man gjort anmälan.

– Som polis och myndighet utgår vi från olika brottsbenämningar som vi reder ut. Benämningen mobbning känner lagtexten inte till, utan det kan vara miss-handel, olaga hot, utpressning, stöld eller hemfrids-

brott. Det finns ett tiotal olika brottsbenämningar som kan falla under mobbning, att psykiskt eller fysiskt gå till angrepp mot en annan person.

Som nätpolis brukar Appel ibland ingripa.

– I första hand försöker jag diskutera med föräldrarna och utgående från deras vilja jobbar vi vidare med ärendet. Ibland tar jag kontakt med mobbaren, antingen via nätet eller personligen. I vissa allvarliga fall finns inga andra alternativ än att göra en barnskyddsanmälan, i lindrigare fall kan det räcka med en diskussion i skolan.

VÅGA FRÅGA

Olika doptraditioner

ANN-SOFI STORBACKA är sjukhuspräst och svarar på läsarfrågor om tro och liv.

I vår kyrka förrättas dopen ofta i hemmen eller i kyrkan med bara den egna slkten närvarande. I andra kyrkor sker dopet ofta i samband med en gudstjänst som är öppen för hela församlingen. Varför är dopet en ”privat angelägenhet” hos oss? Ska det verkligen vara så?

DEN SOM bekantar sig med andra kyrkor och traditioner får samtidigt nya synvinklar på sin egen. Du ser nu med andra ögon än förut på våra finländska doptraditioner. Du har rätt i att finländare helst ser dopet som en familjeangelägenhet oberoende av om dopet sker i en kyrka eller hemma. Dop i samband med församlingens huvudgudstjänst på söndag är ovanligt hos oss. Vi behöver inte gå längre än till Norges eller Danmarks lutherska kyrkor för att hitta andra traditioner än våra. Där brukar barnen döpas inom ramen för en söndagsgudstjänst och det är vanligt att flera barn döps samtidigt.

HEMDOP ÄR en stark tradition i Finland. På den punkten skiljer vi oss från andra kristna kyrkor. Det är inte ens något nytt fenomen, hemdop förekom redan på 1700- och 1800-talet. Dopkoltar och dopskålar har kunnat gå i arv i många generationer. I en del familjer har det varit tradition med dop i kyrkan, hos andra har barnen döpts hemma. Det finns inte ens någon officiell statistik över hur vanliga hemdopen är jämfört med kyrkdop. De siffror som finns handlar om antalet dop, mängden dopgäster och hur stor del av de finländska barnen som blir döpta ett visst år.

BÅDE KYRKDOP och hemdop är i Finland intima händelser, som utformas i samarbete med familjen och faddrarna. Av de kyrkliga förrättningarna har det varit lättast att engagera deltagarna i utformandet av ett dop. Faddrar brukar läsa en bibeltext eller be en bön, storasyskon kan hålla i dopvattnet i dopskålen, torka barnets huvud eller hålla doplju-set. Nästan alltid sjungs psalmer, ofta också andra sånger. Styrkan i vår doptradition är det nära samarbetet med familjen, det naturliga engagemanget och den intima stämningen. Svagheten handlar om det du skriver i din fråga: anknytningen till församlingen.

DET ÄR en stor utmaning att stärka banden till församlingen i samband med dopen. Förbönen i söndagens gudstjänst är ett sätt, personliga hälsningar inför årsdagen av dopet ett annat, möjligheten att anlita församlingsfaddrar ett tredje. Vår tradition ger lite rum för den speciella upplevelsen man får av att som kyrkobesökare få välkomna en ny liten medkristen till kyrkan. Vi har något viktigt gemensamt, det lilla barnet och jag, tillhörigheten till den världsomfattande och gränsöverskridande kristna kyrkan.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och redigerar frågor. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN ERIKA RÖNNGÅRD

Blunda och släpp taget

”Blunda, och låt mig föra”, säger min danspartner. Det är överraskande

svårt, men jag försöker igen. För en stund övervinner jag rädslan, blundar och försöker slapp-

na av, koncentrerar mig på att läsa av min danspartners rörelser. Jag stänger av mitt synsinne och min överblick och lämnar kontrollen åt någon annan.

Den här hösten har jag gett mig själv en danskurs i lindy hop i present. Inte bara för att lindy hop ser

så roligt ut att jag länge fyllts av längtande avund varje gång jag sett andra människor dansa, utan lika mycket för att jag behövde utmana mig själv. Jag trodde att utmaningen låg i att byta ut en gammal och invand hobby mot en ny. Jag trodde att utma-

ningen var att klara av ett fritidsintresse där jag inte kan vila i rutinen och lita på att jag kommer att vara någorlunda duktig. Valet var delvis medvetet, men det förde mig till ett av livets språng över det mörka och okända djupet.

Det är precis som en

höst för flera år sedan när jag, livrädd trots säkerhetslinorna, hoppade en och en halv meter fem meter ovanför marken. Äventyrsbanor, danskurser. Alla dessa arenor där man kan stirra rädslan i vitögat. Att under trygga omständigheter få

öva så att man kan känna igen känslan ute i den oskyddade världen. Känslan av att jag måste hoppa även om det skrämmer livet ur mig. Känslan av att jag måste släppa kontrollen även om det skrämmer livet ur mig.

Välkommen till Helsingfors

folkhälsan
kompetens – engagemang – omsorg

BLOMSTERFONDEN – det trygga boendet i Helsingfors

På Blomsterfonden erbjuder vi allt från självständigt boende till vård i livets slutskede. Du väljer själv servicenivån på ditt boende, allt från boende på egen hand till helinackordering, vilket kan kompletteras med bland annat sjukskötersketjänster.

Våra pensionärer kan välja att ha trygghetslarm och vår svenskspråkiga personal är tillgänglig dygnet runt på våra tre trivsamma hem i Kottby. För dig och dina grannar i din egen ålder, erbjuder vi både gemensamma och individuella aktiviteter. Här har du naturen nära, liksom även goda förbindelser in till centrum.

Vill du veta mera? Monica Ståhls-Hindsberg tfn 09 771 2213,
e-post monica.stahls-hindsberg@folkhalsan.fi

HUOM!

Sebastian Rostedt
Partner
0400 373 620
sebastian.rostedt@huom.fi

Sälja eller köpa bostad?

Min genomsnittliga **försäljningstid** för bostäder och fastigheter är för tillfället 2-5 veckor. Vid det rådande marknadsläget är **prissättningen** det viktigaste steget för en **lyckad bostadsaffär**.

Jag kommer gärna och diskuterar Er nuvarande bostadssituation (kostnadsfri värdering + offert på min förmedlingsprovision).

Även "tyst försäljning" möjlig via mig.

Kontakta Sebastian Rostedt tel. 0400-373620 eller email: sebastian.rostedt@huom.fi

Huom! Suomen Asuntopalvelut Oy, Kasernkatu 36, 7 vån, 00130 Helsingfors. Y-tunnus 2044237-1. Förmedlingsprovision 4,9% (inkl.moms 23%) av det skuldfria priset eller enligt överenskommelse.

folkhälsan
kompetens – engagemang – omsorg

Bo hemma på Folkhälsan

På Seniorhemmet och Silviahemmet i Helsingfors erbjuder vi vård, omsorg och service dygnet runt. Hos oss kan du även bo privat-betalande eller med servicesedel.

Vill du veta mer?

Seniorhemmet, Marika Skogsten, tfn 09 315 5662
Silviahemmet, Christel Harjanne tfn 09 315 5750

Förutom enheter med vård och omsorg dygnet runt har vi lägenheter där du kan bo självständigt. Vi erbjuder också tjänster som gör det möjligt för dig att bo hemma så länge som möjligt, till exempel hemtjänst och dagverksamhet.

Vi har enheter i hela Svenskfinland, till exempel

- Seniorhuset, Silviahemmet, Blomsterfonden och Brummerska hemmet i Helsingfors
- Folkhälsanhusen i Esbo, Pargas och Vanda
- Blomsterhemmet, Seniora och Villa Rosa i Raseborg
- Äldreomsorgstjänster i Åbo
- Hemtjänst i Vasa, Jakobstad och Karleby
- Folkhälsanhuset i Korsholm
- Östanlid i Jakobstad och Emeliehemmet i Karleby

Ring oss gärna om du vill veta mera, tfn 09 315 000.

www.folkhalsan.fi/aldreomsorg

God vård på svenska

Bertahemmet erbjuder helpension med trygg och sakkunnig omvårdnad på ålderns höst.

Vi på Bertahemmet kan sköta din närstående under tiden med skräddarsydd vård.

Bertahemmet ligger i det trevliga **Södra Haga i Helsingfors** med goda förbindelser till centrum. Vi har hyreslägenheter, servicesedelmöjlighet och privat omvårdnad med helpension i eget rum.

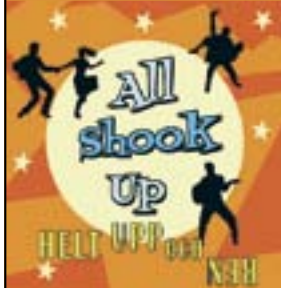
Vänligen kontakta vår föreståndare Carola Hultin
tfn 09-477 4720 eller carola.hultin@bertahemmet.com

BERTAHEMMET

KP.
K Y R K P R E S S E N

URPREMIÄR
PÅ SVENSKA

En musikalkomedi med

Elvis-låtar

Manuskript: Joe DiPietro

Regi: Oskar Silén

PREMIÄR

15.11.2013 fre kl 19.00

17.11.2013 sö kl 16.00

24.11.2013 sö kl 16.00

01.12.2013 sö kl 16.00

05.01.2014 sö kl 16.00

06.01.2014 må kl 16.00

11.01.2014 lö kl 16.00

12.01.2014 sö kl 16.00

18.01.2014 lö kl 16.00

19.01.2014 sö kl 16.00

01.02.2014 lö kl 16.00

02.02.2014 sö kl 16.00

08.02.2014 lö kl 16.00

09.02.2014 sö kl 16.00

15.02.2014 lö kl 16.00

16.02.2014 sö kl 16.00

01.03.2014 lö kl 16.00

02.03.2014 sö kl 16.00

08.03.2014 lö kl 16.00

09.03.2014 sö kl 16.00

15.03.2014 lö kl 16.00

16.03.2014 sö kl 16.00

22.03.2014 lö kl 16.00

23.03.2014 sö kl 16.00

**FALLÅKER
TEATER**

Boka dina biljetter

Fallåker Teater/Inge Åkerlund

tel 098845611 vardagar kl 8-12

fallaker.uf@kolumbus.fi

www.fallaker.fi

Leschehemmet

Ett svenskspråkigt servicehem, i havsnära jugendmiljö, i södra Helsingfors

Hemmet erbjuder tryggt boende med utbildad svenskspråkig personal dygnet runt. Kosthållet förestås av en egen matglad kock.

Vi erbjuder även sjukskötersketjänster, läkarmottagning, fysioterapi, frisör och fotvård samt olika aktiviteter.

För kortare perioder erbjuds intervallvård.

Kontakta föreståndare Lisbeth Blomqvist
för mera information, 040-582 8442
e-post: info@leschehemmet.org
adress: Villagatan 3, 00150 Helsingfors
hemsida: www.leschehemmet.org

folkhälsan
kompetens – engagemang – omsorg

Välkommen till Brummerska hemmet i västra Baggböle

Hemmet erbjuder tryggt boende för dig som funderat på en boendeform där man inte behöver bekymra sig för matlagning, städning och tvätt. Hemmet erbjuder omsorg dygnet runt och program.

Serviceboendet Stjärnan erbjuder 22 bostäder med plats för totalt 24 personer och i hemmets gruppboende Björken vårdas de som lider av minnesstörningar.

Vill du veta mera? Pia Ahl, tfn 040 74 94 194, e-post pia.ahl@folkhalsan.fi

Fler soliga dagar i ditt eget hem

Solgård Hemtjänst är ett äldreomsorgsföretag vars professionella och erfarna vårdgivare hjälper dig med vardagliga tjänster. I vår service ingår bland annat omsorg, medicinsk hjälp, blodtrycksmätning, matservice, fönstertvätt, hjälp vid butiksbesök och renoveringshjälp.

Ytterligare information:

enhetschef Jaana Taimi, tfn 046 900 60 21, jaana.taimi@solgard.fi

Solgård
Hemtjänst

Oy Solgård Hemtjänst Ab • Parkgatan 3, 00140 Helsingfors • www.solgard.fi

Sätt en prislapp på varje själ

KYRKANS FRAMTID. Kyrkan förblöder för att ingenting görs. Orsaken är en liten minoritet som sätter käppar i hjulet. – Avskaffa både kyrkomötet och kyrkostyrelsen, säger Olli Valtonen.

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Finländarna är religiösa. Det är inte brist på religiositet som gör att folket skriver ut sig ur kyrkan i en allt stridare ström. Det här säger **Olli Valtonen** som är verksamhetsledare för HelsingforsMission och en av dem som i tiderna startade Tomasmässan, Finlands och Europas mest välbesökta lutherska gudstjänst.

– Vi lever mitt i ett paradigmskifte, en tid av snabba förändringar i människors religiösa föreställningar. Det här märks bäst i Helsingfors och det är också här som behovet av kyrklig förnyelse är allra störst.

Valtonen säger att folk i Helsingfors tror på ett helt annat sätt än vad man gör i andra regioner. Helsingforna förenas av att det nog är religiösa men de vill inte definiera sin tro i termer av läror eller dogmer. Det helsingforsiska sättet att tro kommer också att vara det som i längden förändrar tron och religiositeten i andra delar av landet.

– Det är helt klart att det är så här. Förnyelsen kommer från Helsingfors, vare sig vi vill det eller inte.

Människor har ett stort religiöst behov men de är utan tro och religion. Det är det behovet som behöver mötas.

– Vi kan fråga oss vad det här betyder för en kultur när den gemensamma berättelsen försvinner. Det är en både skrämmande och samtidigt spännande fråga.

Olli Valtonen säger att kyrkans nuvarande beslutsstruktur omöjliggör alla försök till förnyelse.

– Nu talar jag inte om en teologisk förnyelse utan om helt praktiska behov. Debatten om kyrkan handlar för mycket om lärofrågor. Alla viktiga initiativ till förändring kan förhindras av en grupp på bara 25 personer i kyrkomötet.

– Skulle vi ha en likadan beslutsstruktur i stadsfullmäktige så skulle vi aldrig få något gjort. Ändå är jag inte säker på att enkel majoritet skulle lösa de grundläggande problemen i kyrkan.

Valtonen anser att man borde vända upp och ned på hela beslutsstrukturen.

– Stiftelsen kunde vara självständiga och församlingarna kunde ha egen beslutsrätt. Kyrkostyrelsen kunde avskaffas eller fungera som en föreningsårsmöte. Var och en kunde själv välja sin församling.

Självständig kyrka till Helsingfors

Valtonen har också föreslagit att Helsingforsarna kunde grunda en helt egen och självständig luthersk kyrka. En församlings- och stiftcentrerad förvaltningsstruktur skulle möjliggöra en större variation i hur religiositet och tro uttrycks.

– Vi kunde ha en församling som är katolskt högkyrklig, en annan med mera folklig profil och karismatiska predikningar. En tredje skulle syssla mest med gatumission och en fjärde vara känd för sin fina körsång. En sån här mosaikmodell tror jag starkt på. Det kunde få helsingforsarna att aktivera sig i församlingslivet igen, säger Valtonen.

Hans vision om en självständig helsingforsisk kyrka har delvis redan förverkligats i och med den förening som driver den finska Tomasmässan.

– Man kan höra till föreningen, va-

Det är helt klart att förnyelsen kommer från Helsingfors, vare sig vi vill det eller inte.

Olli Valtonen

ra aktiv och delta i gudstjänster även om man inte vill höra till den evangelisk-lutherska kyrkan, säger Valtonen.

Tomasmässan fyller varje vecka Agricolakyrkan i Helsingfors. Mässan sänds i realtid på nätet och i lokalradio.

Kompromisser leder ingen vart

Han håller med om att samarbete och kompromisser har sitt värde i kyrkliga sammanhang.

– Men man kan inte göra radikala förändringar med hjälp av kompromisser. När ett företag saneras tar man in en person som gör grovjobbet. Men det här är inte möjligt i kyrkan.

På 1970-talet hade kyrkan ca 10 000 löntagare, i dag är antalet det dubbla, samtidigt som skatteintäkterna minskat drastiskt.

– Det är en ekvation som inte håller. Valtonen föreslår att vi sätter ett pris på varje själ för att pengarna ska gå till den församling där behoven möts.

– Varje gång någon byter församling så klirrar det till i kassan hos den mottagande församlingen. Många skulle säkert ha kritiska invändningar mot den här idén, men jag tycker själv om tanken på att varje själ har ett pris och att priset styr pengarna, säger Valtonen.

Han tror inte att hans tankar är omöjliga att genomföra.

– I dag görs det stora kommunsammanslagningar och byggs upp jätteförsamlingar. Vi finländare bara lyder och rättar oss efter myndigheternas beslut. Lika väl kunde man tänka i helt motsatta banor och satsa på större självständighet för enskilda församlingar och stift.

Valtonen säger att han ser det som sin uppgift att slänga fram provokativa idéer.

– Jag har ingenting att förlora. Jag är en sån här frilanspräst som viger mina vänner och döper deras barn.

OLLI VALTONEN

• **Född 1950**, präst i lutherska kyrkan och verksamhetsledare för HelsingforsMission.

• **Blev invald** i Helsingfors stadsfullmäktige år 2008.

• **Har gett** ut flera böcker om bland annat evangelisten Kalevi Lehtinen.

• **Var med** och grundade Tomasmässan år 1988. Tomasmässan är Europas mest populära lutherska gudstjänstform.

• **Talar varmt** för rörelsen ”Emerging Church” som tror att ett helt nytt religiöst och kristet paradigm kommer att växa fram med tiden.

OLLI VALTONEN föreslår att Helsingforsarna kunde grunda en självständig luthersk kyrka.
FOTO: CHANETTE HÄRUS

DEN TIDIGA KRISTENDOMEN. Redan bland de allra första efterföljarna till Jesus fanns det stora meningskiljaktigheter, säger emeritusprofessor Heikki Räisänen, som forskat i vad de första kristna trodde och tänkte.

Kristen mångfald är inget nytt

TEXT: TOMAS VON MARTENS

– Evangelisten Johannes berättelse om Jesus skiljer sig radikalt från Matteus, Markus och Lukas. I Johannes evangelium talar han på ett helt annat sätt och gör anspråk som inte finns med i de tidigare evangelierna.

Det här säger professor emeritus **Heikki Räisänen**, som är Finlands antagligen mest kända bibelforskare ute i världen. Han har publicerat över tjugo böcker om kristendomens tidiga historia och utveckling. Den senaste i raden heter *Mitä varhaiset kristityt uskoivat* (WSOY 2011), och var en av kandidaterna i Årets kristna bok 2012. Den finska boken är egentligen en komprimerad version av *The Rise of Christian Beliefs – The Thought World of Early Christians* som utkom året innan på det amerikanska förlaget Fortress Press.

I tiderna har det stormat mycket kring Heikki Räisäns person och forskning. Kritiken har främst kommit från mer traditionella och konservativa kristna som inte kunnat acceptera hans helt sekulära historiesyn.

Har attityderna till dig och din forskning

förändrats med åren?

– Svårt att säga, men på den här boken har jag fått många positiva reaktioner från både präster och lekmän. De upplever det som befriande att få veta att det ända från början funnits många synsätt i krisendomen. Det är ingenting som är betecknande för vår tid, säger Räisänen.

Att Jesus i kristen lära blivit både Gud och människa, ser Räisänen som en sorts kompromiss mellan de olika beskrivningar vi möter av honom i Nya testamentet.

– I Apostlagärningarna, skrivet av Lukas, är perspektivet nedifrån och upp. Det är Gud som väljer människan Jesus till sin utvalde och det är Gud som uppväcker Jesus från de döda. I Johannes evangelium möter vi en Jesus som är sänd från himlen, en gudomlig figur. Han är ännu inte identisk med "Fadern", men verkar redan ha all makt på jorden och i himlen. Det är exempelvis Jesus själv som uppväcker sig från de döda.

De här helt olika bilderna av Jesus är något som alltför sällan förståtts eller insetts bland kristna, anser Räisänen.

– Evangelierna är resultatet av en lång utvecklingsprocess och varje

evangelist har sin egen agenda.

Markus räknas som det äldsta evangeliet och forskarna anser att Matteus och Lukas baserar sina berättelser på Markus och på en gemensam ännu äldre källa av samlade Jesusord som brukar kallas för Q-källan.

– Till exempel är bergspredikan en helhet hos Matteus, men samma text hos Lukas är utspridd lite här och där på olika ställen i evangeliet.

Messias betydde något annat

Messias är en titel och ett begrepp som har genomgått en utveckling från sin ursprungliga judiska kontext.

– Med Messias förstod judarna på Jesu tid en helt mänsklig frälsargestalt som skulle rädda Israel genom ett befrielsekrig. Men i nutida kristen vokabulär betyder Messias ofta något helt annat, en figur nedsänd från himlen.

En längtan efter en Messias och befriare hade uppstått eftersom det judiska folket i århundraden hade regerats av främmande stormakter.

– Jesus utsåg tolv lärjungar som skulle bli de nya patriarkerna och ledarna för Israels tolv stammar som förväntades bli återförenade från förskingringen. Det tyder på att Jesus och hans efterföljare

JESUS KROPPSLIGA uppståndelse var föremål för diskussion redan i urkyrkan, säger Heikki Räisänen.

Den tvivlande Tomas, målning av Michelangelo Merisi da Caravaggio (1573–1610).

väntade sig att Gud skulle gripa in helt konkret vilken stund som helst. Det var samtidigt en klar utmaning mot både den religiösa eliten i templet och mot de romerska makthavarna, säger Räisänen.

Beskrivningen av uppståndelsen varierar mellan evangelierna.

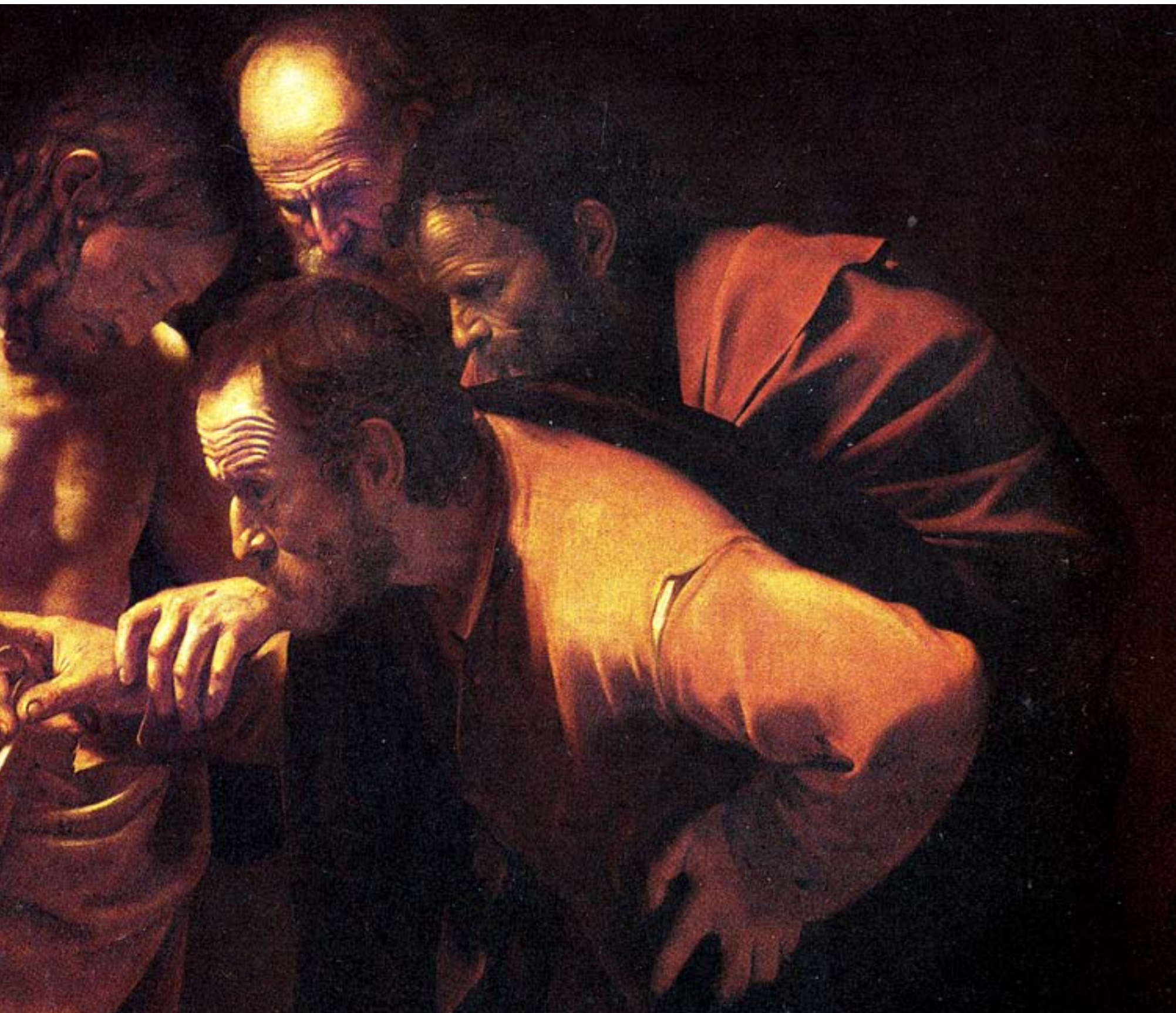
– I ett evangelium möter lärjungarna den uppståndne Jesus i Galileen i ett annat i Jerusalem. I ett evangelium har Pilatus satt ut vakter vid graven, i ett annat tror Maria att trädgårdsmästaren flyttat på kroppen – och det står inget om någon vaktstyrka i det sammanhanget.

Att Jesus blev korsfäst ser Räisänen som ett historiskt faktum som omfattas av alla seriösa forskare.

– Däremot är det historiskt tveksamt om det funnits en tom grav. Paulus, vars brev är äldre än evangelierna, hänvisar aldrig till en tom grav. Men att lärjungarna hade olika typer av visioner av Jesus efter hans korsfästelse anses historiskt trovärdigt, säger Räisänen.

I Paulus redogörelser för uppståndelsen räknar han upp vilka alla som mött den uppståndne kroppsligen och han lägger sig själv till den listan. Paulus nämner ingenting om kvinnorna som enligt evangelierna var först vid den tomma graven.

– Antingen kände inte Paulus till att kvinnorna var först vid graven eller så satte han inte värde på dem, vilket skulle ha varit konstigt, eftersom han hade kvinnliga arbetskamrater som han satte stort värde på, säger Räisänen.

Redan tidigt efter Jesus död fanns olika åsikter om på vilket sett de kristnas uppståndelse skulle gå till.

– Det var en stor tvistefråga bland kristna.

Kyrkofäderna Tertullianus och Irenaeus ansåg att det var människans ursprungliga fysiska kropp i lite förbättrad form som uppstår från de döda.

– Med den kroppen kunde man exempelvis äta och dricka vin. Men samtidigt fanns det andra kristna som trodde att människans själ levde vidare efter döden, men inte att kroppen uppstod.

Berättelsen om de två rövorna på sina kors ger också en bild som inte riktigt går ihop med en föreställning om en kroppslig uppståndelse.

– Enligt Lukas säger Jesus till den ena rövaren att de båda redan i dag ska vara tillsammans i paradiset.

Paulus försökte det omöjliga

När Paulus blev Jesus-troende omvände han sig till den form av tro som sprid-

EMERITUSPROFESSOR HEIKKI Räisänen anser att teologerna gärna kunde beakta den historiska forskningens resultat lite mera när de formulerar sig. FOTO: CHANETTE HÄRUS

des av några mer eller mindre helleniserade syrisk judar som var efterföljare till Jesus.

– Som vi ser i Nya testamentet gick Paulus i många väsentliga frågor på en annan linje än den judekristna församlingen i Jerusalem, säger Räisänen.

Det gällde främst olika syn på hur de bibliska renlighetsföreskrifterna skulle följas, exempelvis vad man kunde och fick äta och om konver-

”Vi kan bara spekulera i hur kristendomen hade utvecklats om Jerusalem inte hade förstörts.”

Heikki Räisänen

titer behövde omskäras eller inte.

– I Apostlagärningarna ser vi bara ett ytskrap av mycket stora konflikter mellan de första judiska efterföljarna till Jesus och den anpassade form av judisk tro som predikades av Paulus runt om i Romarriket.

Räisänen säger att församlingen i Jerusalem, som hade Jesus bror Jakob som ledare, höll fast vid praktiskt alla de judiska seder och bruk som andra judar utförde. Församlingen bad och besökte templet och var åtminstone delvis respekterade av de andra judiska fraktionerna som exempelvis fariséerna.

– Vi kan bara spekulera i hur kristendomen skulle ha utvecklats ifall Jerusalem inte hade förstörts år 70 efter Kristus, säger Räisänen.

I och med att romarna förstörde Jerusalem och templet förflyttades den kristna rörelsens första maktcentrum från de judekristna i Jerusalem till andra delar av Romarriket.

– Det här ledde till att den helleniserade form av frälsningslära som Paulus predikade, och som i mycket avvek från den syn som företrädades av församlingen i Jerusalem, fick övertaget och så småningom blev upphovet till det som i dag uppfattas som ”renlärig” kristen tro.

Paulus ville hålla kvar den bibliska tanken om ett förbund mellan Gud och Israel som konkretiserades i lydnad mot Guds lag. Samtidigt ville han predika frälsning genom tro på Guds nya verk i Jesus utan hänsyn till lagen. I ett komplicerat avsnitt i Romarbrevet hävdar Paulus både att tillhörighet till Israels folk inte betyder någonting, och att hela det israeliska folket kommer att bli frälst till slut, för att Gud är trofast (Rom. 9–11).

– Han ville både äta kakan och hålla den kvar. Jag får intrycket att Paulus kämpade med en utmaning som var så svår att den inte kunde lösas på ett tillfredställande sätt.

Räisänen säger att de första kristnas tankar och tro visar upp en bred och brokig variation. Vad kristendomen kunde bli var ännu ganska öppet under det andra århundradet. Bakom mångfalden fanns också en gemensam grund.

– Den läromässiga brokigheten kan ge vapen i hand åt den som vill kritisera kristendomen. Men uppfattningen om att det fanns en mångfald av olika röster ger också utrymme för kreativa tolkningar och konstruktiva tillämpningar, avslutar Räisänen.

PRESENTATION

Mera om känslor

Det har kommit många böcker om känslor och om "sensitivt begåvade" under de senaste åren. Den danska författaren, prästen och psykoterapeuten **Ilse Sand** har skrivit en färsk känslobok som heter *Hit-ta nya vägar i känslornas labyrint*.

Hon har tidigare skrivit en guide för "särskilt sensitiva och andra känsliga själar", men den här boken handlar inte om att vara särskilt känslig utan om att vi alla har känslor som kan kännas svårbemästrade. Boken känns nykter och pragmatisk på ett välgörande sätt. I stället för att vältra sig i hur speciellt och plågsamt det är med alla känslorna tar hon ner det på en konkret nivå: vad gör vi med våra känslor? När ska vi gå upp i dem och när ska vi gå emot dem?

Hon skriver särskilt mycket om glädje. Senast efter att ha läst den här boken förstår man att det går att arbeta för sin glädje och att man ofta kan välja att må bättre än man gör.

Det här är en perfekt bok för den som till exempel vill analysera konflikter på sin arbetsplats: snabbt och behändigt har man ringat in både egna och andras känslor av vrede, rädsla och sorg.

Jag rekommenderar den varmt för alla som i sitt arbete stöts mot andra människor eller har terapeutiska samtal med dem: till exempel präster och diakoner.

Jag rekommenderar den också för alla som tidvis kämpar med bittherhet och avund och en obestämd, gnagande vrede över att livet inte blev som man tänkte sig.

Däremot tycker jag att Sand inte har så mycket att säga om ångest och obefogad ängslan.

■ SOFIA TORVALDS

De var oföörenliga m

DROTTNING. När Sanna Tahvanainen var klar med sin bok om Victoria av England fick hon en existentiell kris, sålde möblerna och flyttade från Åland till Helsingfors. Åren med drottningen förändrade henne. – Jag har ägnat tre år åt Victoria och både älskat och hatat henne.

TEXT OCH FOTO: SOFIA TORVALDS

Så här började det: För tretton år sedan träffade **Sanna Tahvanainen** sin man **Kjell** och det blev inte bara århundradets utan årtusendets kärlekshistoria.

– Vi är ganska olika, som Snorkfröken och Snusmumriken. Oförenliga, och därför dras vi till varann. Han tycker om att fiska och se på fåglar och fotboll. Men jag trasslade till hans nät när han skulle fiska och kunde inte skilja på kräkor och kajor. När vi talade om fotboll försökte jag febrilt hitta något som jag kunde förhålla mig till.

Det där något var fotbollslaget Crystal Palace. Det tyckte hon lät så poetiskt.

– Jag ville veta varför det hette så och min man, som är lärare, sa att det får du ta reda på själv.

Så slussades hon till 1800-talet och London och världsutställningen 1851 i Kristallpalatset i Hyde Park.

– Jag skrev en diktsamling om det här, och då stötte jag hela tiden på prinsgemålen Albert som var mannen bakom utställningen. Han var gift med drottning Victoria, som jag inte alls kände till. Victoria och Albert, vilka var de? Det började gro ett frö i mig, jag kände mig så dragen till dem som par.

Hon promenerade i Hyde Park för att söka efter fundamentet till Kristallpalatset och hittade en enorm staty som föreställde Albert i guld. I ett hörn av parken stod Victorias själv staty, en blygsam liten gumma.

– Och så hade hon blåst upp sin man så där. Jag kunde identifiera mig med hennes dyrkan av mannen. Det är så ofint i dag att prata om sådant, man ska vara så jämställd. Kärlek och beroende är inte sådant man diskuterar.

Filifjonkan och muminpappan

Det var som om allt ledde in bokprojektet på rätt spår: hon hittade rätt böcker som genom ett mirakel.

– Ofta känner jag att jag inte helt själv kan bestämma över mitt skapande. Inte vill jag skriva historiska romaner, det är ju så jäkla jobbigt. Men jag fick en så stark ingivelse. Det är som

I BOKEN om Victoria lyfter Sanna Tahvanainen fram hur tyska Victoria och Albert egentligen var.

– Alberts engelska var knagglig. De talade tyska också med barnen. Tyskan var deras hemspråk, lite som svenskan kan vara för oss finlandssvenskar.

med Hans och Greta: någon har strött ut kakbitar eller kexsmulor som jag plockar upp, och sedan hittar jag saker som har en relation till det. Så nu har jag levt i 1800-talet. Inte skulle jag vilja tillbaka till den epoken. Men det är en irrationell dragningskraft: det är här jag hör hemma, här har jag funnits förut.

Boken *Bär den som en krona* har ett

skelett som följer en historisk kronologi, men mycket är uppdiktat.

– Man kommer långt med att veta att Albert hade överkänslig mage, att han var jättekänslig för det engelska klimatet. Så visste jag att Victoria älskade att dansa och rida, hon var slapp och morgontrött. Hon var inte så olik mig själv.

Familjen salufördes som den nya, sunda drottningfamiljen. Victoria ville

En kamp vid Afrikas horn

FILM

Captain Phillips

Regi: Paul Greengrass
Manus: Billy Ray

Ett amerikanskt fraktskepp fyllt med gods, en heroisk kapten och fyra somaliska pirater. Där har ni ramen för det trillerlika dramat *Captain Phillips*. Filmen base-

rar sig på en verklig händelse – i april 2008 anföll pirater med **Abdul Wali Muse** i spetsen det USA-registrerade fartyget Maersk Alabama 240 kilometer sydväst om den somaliska kusten.

Det som följer är en lång uppgörelse mellan sjörövarna och personalen på fraktskeppet. Ska de fyra späda somalierna med sin lil-

la motorbåt lyckas lägga hela den gigantiska kolossen Maersk Alabama under

sitt våld?

Storleken på farkostarna blir förstas en sinnebild

för en underliggande David & Goliat-tematik: Afrika mot USA, de som inget har mot dem som har allt och lite till.

I den maktkamp vi får följa ligger våld och död oundvikligen i brännpunkten, men den bild som ges av vapenvåld och framför allt dess konsekvenser är betydligt mera realistisk än vad som är brukligt i genren.

Lyckligtvis undviker regissören också den förenk-

lade patriotism som hade varit så lätt att ta till. Den här skildringen är komplex, mycket tack vare **Tom Hanks** finstämda tolkning av kaptenen.

Så kommer berättelsen att handla om mer än det uppenbara och överskrider dikotomin om rätt och fel. Där rädsla och skam härskar, i en livbåt ute på Arabiska havet, är kapten och pirater rätt lika varandra ändå.

■ CHRISTA MICKELSSON

en de älskade

”Albert är Filifjonkan och Victoria är Muminpappan. Om man tänker sig ett äktenskap mellan dessa två: mycket svårt, mycket svårt.”

Sanna Tahvanainen

ta ett steg bort från de dekadenta släktingarna.

– Om man använde muminfamiljens gestalter för att beskriva Albert så skulle han vara Filifjonkan. Albert är Filifjonkan och Victoria är Muminpappan. Om man tänker sig ett äktenskap mellan dessa två: mycket svårt, mycket svårt.

Den Victoria man känner i historie-

böckerna är annorlunda än den bild Sanna Tahvanainen fick av henne. Victoria har varit rolig att umgås med.

– Hon har varit mitt enda sällskap i många år och jag saknar henne.

Den viktorianska eran kopplas ofta ihop med pryddhet och moral. Men var Victoria religiös?

– När Albert dog draperade hon allt i svart och det var viktigt att bygga ett mausoleum för honom. Men det handlade bara om personkult, inte om Gud. Det var som om Albert var hennes Gud, hon dyrkade honom. Han tog Guds plats. Hon var väldigt världslig, inte ens när hon blev äldre hittar jag några spår av Gud. Men när det passade henne kunde hon vara jättemoralisk. Hon var hemskt explosiv, en riktig humörmänniska.

Sanna Tahvanainen utgår från att hon själv får mer ut av att gå in i en kyrka och tända ett ljus än vad drottning Victoria skulle ha gjort.

– Jag är antagligen mer religiös än Victoria. Jag har någon form av tro, jag tror att det finns en mening med att jag finns här.

Bok blev kris

Sanna Tahvanainen har kunnat identifiera sig med drottning Victorias förlösningsskräck och hennes kluvenhet inför rollen som mor.

– Hon måste gömma sig alltid när hon blev gravid, så hennes liv begränsades enormt mycket. Hon var tvungen att ligga och stirra in i tapeten i månader. Det var isolationen och den påtvingade överksamheten som gjorde att hon hatade det så starkt. Och så den smärta som det innebär att föda. Jag kände en sorts släktskap med henne när jag upptäckte det.

Hon har fått frågan varför en finlandssvensk författare skriver om en drottning som helt saknar koppling till Svenskfinland.

– Men litteratur kan väl se ut hur som helst? Jag tror ju inte att Victoria skulle tycka om min bok: hur skulle hon kunna göra det? Jag har ju gått in i henne. Men nu är hon död. Jag har ägnat tre år av mitt liv åt det här. Jag har skrivit utifrån nyfikenhet och intresse för henne och på vägen har jag både älskat och hatat henne. Men jag landar nog i någon sorts fruktansvärd ömhet. Hon har lärt mig något om mig själv på vägen.

Hon är lite orolig över sitt följande bokprojekt – vad ska det leda till? När boken om Victoria var klar fick Sanna Tahvanainen en existentiell kris. Familjen sålde sitt hus på Åland, det hus de skulle bo i tills de dog, på det ställe där de redan sett ut sina gravplatser.

– Hela livet vändes upp och ner och min familj var chockad. För mig har det rivit upp ganska mycket. Det är ett högt pris man betalar för att skriva de här böckerna.

Thrilleraktigt Jesusporträtt

RELIGIONSVETENSKAP

Zealot – The Life and Times of Jesus of Nazareth

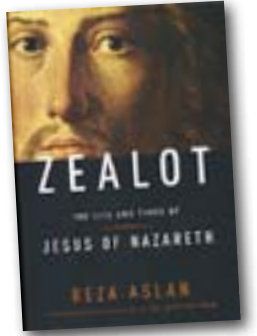
Författare: Reza Aslan.
Förlag: Random House 2013.

Den amerikanska religionsvetaren **Reza Aslans** bok om Jesus: *Zealot – The Life and Times of Jesus of Nazareth*, har väckt internationell uppmärksamhet och även finländska kyrkliga medier har rapporterat om boken som en tid var den mest sålda boken på nätbokhandeln Amazon.com.

Bokens teorier om Jesus är intressanta men störst uppmärksamhet har författarens person fått i medierna. Han är född i Iran i en muslimsk familj och uppvuxen i USA där han i tonåren efter ett sommarläger blev evangelikal (konservativ) kristen. Senare i livet har han återvänt till sin muslimska tro, men en mycket liberal och sekulär variant av denna. Aslan har en bror som är evangelikal pastor och hans hustrus familj är kristna.

Han är en meriterad religionsvetare som gett ut flera böcker innan boken om Jesus, bland annat en bok om islam som översatts till 13 språk och som bedömts av Blackwells som en av de hundra mest viktiga böckerna under de senaste tio åren: *No god but God: The Origins, Evolution, and Future of Islam*.

En amerikansk teveintervju med Aslan om hans Jesusbok väckte stor munterhet och även förargelse i sociala medier. Orsaken är att tittaren (och även

författaren) förväntar sig en saklig intervju om bokens innehåll, men nyhetsankaret är endast intresserat av att veta varför en muslim skriver en bok om Jesus och om han därför har en egen agenda. Aslan ser märkbart chockad ut och tvingas gång på gång redogöra för sina akademiska och vetenskapliga meriter. Men det hjälper inte, intervjuaren fortsätter i all oändlighet med att ifrågasätta att en muslim skriver en bok om Jesus. Pinsamt!

Titeln på boken har också missförstått av kritiker som aldrig bemödat sig om att läsa den. Det engelska orden *Zealot* har flera betydelser, bland annat kan det översättas med ”trosvivare”, en fanatiskt hängiven troende. Kort sagt går Aslans teori om Jesus ut på att Jesus inte var en selt – en frihetskämpe som med våld ville befria judarna från den romerska ockupationen. Men Jesus inställning till våld var inte så okomplicerad som vi kanske tror. Jesus och hans lärjungar trodde enligt Aslan att de möjligen kunde påskynda och tvinga Gud att ingripa tidigare, genom att ta till någon form av mera ”symboliskt” våld: Exempelvis nämns det i evangelierna att lärjungarna tar med sig ett par svärd till Getsemane.

Aslan lyfter också upp den stora skillnaden som fanns mellan Jerusalems judedekristna församling och de hednakristna i diasporan. Paulus synsätt fick övertaget först efter att romarna förstört Jerusalem år 70.

Boken är relativt lättläst: kapitlen är korta och Aslan har ett starkt populariserande berättargrepp som gör att boken nästan känns som en thriller med en allt mer växande spänning. Den akademiska diskussionen har helt förlagts till slutet av boken som en tjock bilaga.

■ TOMAS VON MARTENS

REZA ASLAN har skrivit en omdiskuterad bok om Jesus. FOTO: MALIN FEZEHAJ

Mustigt och sensuellt

BOOK

Annanstans

Författare: Malin Kivelä
Förlag: Schildts & Söderströms 2013

Malin Kivelä har skrivit en roman om fyra generationer kvinnoöden, moderskap (det dåliga och det goda),

och ensamhet på två kontinenter. Huvudpersonen är dansaren Nina, som försö-

ker bli klar med sitt slutarbete i koreografi i New York. Det ska handla om resorna med Lida, mamman som aldrig ville slå sig ned. Li-ka mycket tillhör berättelsen dock mormor Vaillet och hennes moster Helga. Turvis växlande mellan dessa röster rullas en släktsaga upp, från 1920-talets New York till 1990-talets Helsingfors – händelser och mönster, hemligheter, livsval, förbjuden kärlek, konsekvenser. Här spelar männen en

biroll. *Annanstans* är en roman om kvinnans val: de hon tar själv, de som andra tar åt henne.

Kivelä skriver mustigt och sensuellt, i ordets fulla bemärkelse. Här vimlar av adjektiv som gör att berättelsen både smakar och doftar, ofta fränt. Realismen kommer speciellt nära i skildringen av Ninas otrygga barndom i baksäten och på Sverigebåtar. Det finns en nästan hypnotisk kraft i ett berättande som bara be-

skriver allting. Läsaren dras ofrivilligt med; känner smaken av blåbärspaj och lukten av svett.

Drömmar måste man följa, även om de ofta landar i vardagens sjabbighet. Men vem är till sist lyckligast, den som följt drömmen eller den som begravt den? ”Också det du drömde om, men som aldrig hände, blir en del av dig.”

Kiveläs språk är på samma gång rikt och knapphändig. Hon skriver i

klippta meningar som kräver läsarens hela uppmärksamhet. Effekten är ofta fascinerande, men ibland vill de briljantaste formuleringarna ändå försvinna i mängden och jag kommer på mig själv med att längta efter en riktigt lång mening. Smaksak? Trots den detaljen är *Annanstans* på många sätt en lysande roman, en av dem som pockar på uppmärksamhet och inte lätt låter sig glömmas.

■ JOANNA NYLUND

KRYSET OKTOBER

ÄR MEDIUM?	ARG	FANNIS I HAMELN	SNÄL	PELAR- HALL	ÄRVD- BÄLLE DANIEL MODERN TEKNIK	STAD I IRAK	SPRÖD	ITU	BRÖD OCH SPRÅK
→			→			→	GRÖN PÅ GRÖN SKOLCHEN		
		KREDI- TERA ENKEL							VIOLIN- BYGGAR- FAMILJ
BORG IRRI- TERAD					STAD SOMERS KORTARE DAGAR			NATUROM STRÖVA	
					BYGGDA PÅ ASTORIA GUDOM JES 37:38		RÄKT- NING FINNAR		
LÄTTAN- TÄNDLIG	TILL JOSEFS SON IMMANUEL		ENGELSK POJKEN			MIN... KLIPPAN PÅ 63:8 DITIMA			
GRV- SKAP I ENGLAND			ADELS- MAN KORT SKATT						
BILDER ÖKEN I ÖKEN	FRANK GRANISON STAD I TURKIST		CYKEL	SOCIETET	STAD Upp 1:11			SKEPP- ÖAT	
					SKRIK KINES		ÄR VISSA SATSER?	DEN ÄR ETT MYNT	IMPO- NERA
BMA 2013	↓	ENJA- STÄNDE KÄMPAR	AREA	KALL BLÅST	BARNLIG			DRÖNING ANTILOP	
SAUNA LANTERN				TYSK STAD TÄR EN LUR	AKTER SÄ KALLAD	STAD Upp 18:13 OSANNI HISTORIS			
			OMKRING TAVLA		NORSK STAD HÄN	EFTER- TRYCK	SPARSAM KURAGE		
TRÄG SÄDAN		SVÄNG BY NÄRA ORAMIS		HEK- NINGSDÖR RUBEN TORLESON		BY Luk 24:13			ÄNG
			SKÄMT		STARK MAN Dom 13:24 BORGÄLL			TURE SVENSTEN	BOESERA
FISK				ÄDEL- STEN Upp 21:20		JOLMIG DU OCH JAG		BRASA RHODE ISLAND	
			STRÖM	EJ UPP		DIFUS	LÄNAT FEL		
HUD- UTSLAG		UNDER- HÄLLER		VÄNTA		ADRA HANS SON IMMANUEL	20/6		

Konstruerat av BRITT-MARI ANDFOLK

SEPTEMBERKRYSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten.

Vi gratulerar: **Helena Enström**, Borgå,
Erna Riska, Helsingfors och **Peter Granfors**,
Helsingfors.

VINN
BÖCKER!

SKICKA IN!

Sänd in din krysslösning senast tisdagen den 5 november 2013 till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. **Märk kuvertet "Oktoberkryset"**. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryset följer 1917 års översättning. **Lycka till!**

Namn & adress:

.....

.....

.....

E-post:

(Fyll i, så får du aktuell information från Kyrkpressen och Fontana Media.)

												TORSDAG SÖNDAG	A JAN 104 En ... Sak 4:2	V 27/10	KANIN	V SKRIDA	O BI	SKOTTEN	KALL- MARK	K BORTH- SÄDET JÄNTÖD- KORT				
												→	G	L	A	S	V	Ä	G	G	H HÄLL JAN LÖRDAG 27/10 SÖNDAG	H	A	M
												M	O	J	N	A	N	A	N	T	E	S	HACK- HÄLL	
												R	U	B	S	S	A	R	D	E	S			
												A	S	S	I	E	T	T						
												Ä	F	S	I	N	G	A	N	S	G	A	R	
GEN- MÅLL	↓	ONDAG	T	FÄLL INJÄP	BORD- TÄLLING	TIDIG NÖJSLIG LÖSTING	A	↓	TIDIG STÖRST VLD	O	T	T	A	STAD JAN 2:1	Ä	O	T	I	T	GLED ÄNDAN				
S	V	A	R	RÖNN JÄTENE	B	A	R	A	B	B	A	S	AN- SPARK	K	R	A	V	HÄRA	S	T	O			
TORSDAG TIDIG	A	G	A	STADEN TÄLLING	T	A	L	L	R	I	K	M	A	T	T	I	A	S	VIKING	P				
DEL AV SÖND	C	E	N	T	STRÖMM OFILSA- SÖNDAG	S	A	T	E	LISA FRANZ GULD	E	F	N	A	R	S	S	JAN TIDIG KALL- MARK	E	N	E			
NERAD TIDIG	K	N	A	R	K	STAD- VÄG	A	D	A	GRATT SÖNDAG	I	R	A	STADEN 2:10	I	S	L	Ä	R					
H	E	T	A	R	I	E	R	YAS SÖNDAG 1:10	U	R	N	A	KAPTEL KÖRSTAD	S	U	R	A	VÄNIG	HÄR- STADEN	E				
VÄR	R	S	K	A	R	A	B	E	TÄLL- TÄLLING	Ä	L	G	NET SÖNDAG	O	M	E	L	E	T	T				
BNA 2:10	↓	N	A	T	U	R	HIT 1 VLD	O	N	S	D	A	G	SLEN	N	K	A	T	E	T				
ANDRA TIDIG	TÄLL- VLD	HÄRA KÖRSTAD	R	A	S	A	KÖRSTAD	R	A	V	I	N	BONDE HÄLL 2:10	O	D	A	L	M	A	N	ANDRA			
B	E	R	O	E	D	TIDIG STAD	D	R	E	S	D	E	N	HIT SÖNDAG	S	A	I	G	O	N				
TIDIG	M	A	N	E	TIDIG	E	K	SÖNDAG SÖNDAG	E	N	A	UT- TIDIG	I	D	I	O	M	TIDIG VLD	E	R	A			

UR EVANGELIET

”Jesus svarade:
Gå hem, din son
lever.”

Läs mera
i Joh. 4:46–53

OM HELGEN

Kyrkans förnyelse

Den tjugoandra söndagen efter pingst minns vi reformationen. De bibeltexter som läses den här söndagen är texter som hör nära ihop med reformationens centrala betoningar.

Gud glömmet inte sitt folk utan ger kyrkan tider av förnyelse. Han sänder människor som kallar oss tillbaka till grunden för vår kristna tro, till Bibeln och till förkunnelsen om den rättfärdighet som vi äger genom tron.

RUNT KNUTEN

”Vetenskapen
som visar Guds
vishet.”

Missionscafé i Oravais
församlingshem
onsdag kl. 13.

KYRKANS CENTRAL FÖR DET SVENSKA ARBETET[†]

Kyrka och tro på bokmässan

Plock ur programmet i kyrkans monter

Fred är vägen till fred, Jan Edström och Laura Lodenius
Namngivning eller dop? Camilla Ekholm och Hedvig Rask
Rättvist?! – om etisk handel, Eva Nilsson och Lotta Staffans
Matglad eller matvägrare? Sofia Torvalds och Edith Witick
Det oundvikliga – om sorg, Hjärdís Förs och Mikaela Sonck
Kyrkan i media – media i kyrkan, Jens Berg och Carin Göthelid
Kyrka för alla, kyrka för mig, Björn Vikström och May Wikström
Räcker två dagar? – om söckenhelger, Gustav Björkstrand och Pekka Haavisto

evl.fi/bokmassa

Vi finns i monter 7k50

INSIDAN

Ansvarig redaktör:

Erika Rönngård,
(09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonsera i Kyrkpressen!

Leif Westerling 050 329 4444, leif.westerling@kyrkpressen.fi
Jonny Åstrand 050 092 4528, cjcenter@malax.fi
Kyrkliga annonser: 09 612 61550, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN CATHARINA ENGLUND

ILLUSTRATION: MATILDA EKMAN

Tron bär

NÄR BARNEN hos oss var små hade vi en bok som heter *Nasse hittar en stol* av Sven Nordqvist. Nasse kom för första gången i kontakt med en stol och visste inte vad han skulle göra med den. Skulle man bära stolen eller dra stolen? Skulle den stå med fötterna uppåt eller mot sidan? Ni kan föreställa er hur författaren sida för sida hittar tokiga sätt att förhålla sig till något så enkelt och självklart som en stol. Till sist får Nasse stolen rätt väg och märker att man ska sitta på en stol.

FÖR NÅGRA veckor sedan var 120 kvinnor samlade till Kvinnoweekend på Pörkenäs lägergård . Där fick vi bland annat lära oss att tron är som en stol. Vi går inte runt och bär på en stol eller drar den efter oss som en börda. En stol som blir rätt använd sitter vi på. Den bär oss. Den finns som en naturlig del i vårt liv. På en stol sitter vi när vi arbetar, vilar, äter eller umgås. Tron behöver vi inte heller bära eller krampaktigt försöka hålla fast vid. Tron är ingenting som finns på sidan om livet. Tron på Jesus bär oss och placerar oss i rätt förhållande med Gud.

DET ÄR så enkelt, men ändå så svårt. Vi vill så gärna förtjäna vår plats hos Gud. Så att vi kan vara stolta över våra prestationer inför Gud. Kanske till och med vara lite bättre än andra och tro lite bättre än andra. Tron kan bli som en prestationsstegen. På den stegen försökte Martin Luther klättra. Han gjorde sitt yttersta i klostret, men kände ändå att han inte räckte till inför Gud. Hur klättrar vi på prestationsstegen? Hur försöker vi samla poäng inför Gud? Martins stora upptäckt blev att vägen till Gud inte nås på prestationsstegen utan genom tron: ”Den rättfärdige skall leva av tron”. Att vara rättfärdig, accepterad av Gud, får vi ta emot. I tro. Som att sätta sig på stolen och ha tillit till att den bär.

BARNBÖCKER SÄGER ofta stora sanningar med enkla medel. Nasse och stolen blev en predikan om tro. Om att få sitta på en stol, luta sig mot ryggstödet och känna hur den bär.

Catharina Englund är präst i Jakobstad.

#bönetwitter

”Tron bär mig var dag.”

Följ Kyrkpressens
böne-twitter på
sökordet #bönetwitter

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN

Jes. 33:20–22
eller Jer. 3:14–15

ANDRA LÄSNINGEN

Rom. 1:16–17
eller Ef. 6:10–18

EVANGELIUM

Joh. 4:46–53

Reformationsdagen. Temat är ”Trons grund”.

PSALMFÖRSLAG

169, 427, 157,
406, 167 (N), 286.
Psalmerna är valda av
Tor Lindgård.

KLARSPRÅK

Reformationen började som en förändringsrörelse inom den katolska kyrkan. Den lutherska reformationen är ett resultat av Martin Luthers teologiska arbete som betonade att människan inte blir frälst genom gärningar utan genom tro. Han ville också att Bibeln skulle läsas på folkspråket i stället för på latin.

Luther hade aldrig för avsikt att grunda en ny kyrka, men lyckades inte sluta fred med den katolska kyrkan utan blev i stället bannlyst av påven.

Finlands reformator Mikael Agricola hörde till de teologer som studerade för Luther i Wittenberg och tog med sig hans teologi hem. Agricola översatte också Nya Testamentet till finska.

Källa: evl.fi

KALENDERN
18–24.10

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND

Pargas församlingsdistrikt:

Sö 20.10. kl 10: Högmässa i kyrkan, Backström, Ollila.

On 23.10. kl 18: Veckomässa i församlingshemmet (OBS platsen!), Backström, Lehtonen. Efter veckomässan samling i ansvarsveckans tecken. Servering. Kyrktaxi.

Nagu kapellförsamling:

Sö 20.10. kl 18: Kvällsyrka i församlingshemmet, Granström, Granström, Taulio.

Korpo kapellförsamling:

Sö 20.10. kl 15: Gudstjänst i Norrskata kyrka, Killström, Taulio.

Houtskär kapellförsamling:

Sö 20.10. kl 11: Högmässa i kyrkan, Killström, Wright.

Iniö kapellförsamling:

Sö 20.10.: Ingen gudstjänst på Iniö.

ÅBO

sö. 20.10: kl. 10 Gudstjänst i Aurelia (1 vän.), laestadian predikant, Mullo (lit), Danielsson. Kyrkkaffe efter gudstjänsten.

kl. 12 Högmässa i Domkyrkan, Bäck (pred), Mullo (lit), Danielsson. Gudstjänstgrupp nr. 1 medverkar. Kyrkkaffe efter högmässan.

ons. 23.10: kl. 10–12 Familjecafé i Papinholma församlingshem. kl. 11 Förbönsgrupp i Aurelia (3 vän.)

kl. 12.30–15 Kyrkokörens jubileumsutställning är öppen i Aurelia (1 vän.), andra tider enligt överenskomelse med Marjo Danielsson 040–341 74 48.

kl. 13–15 Café Orchidé i Aurelia (1 vän.) Blanka Henriksson ”När man talar om trollen – Folktro från Åboland”.

kl. 18 Veckomässa i Aurelia, Öhman. kl. 19 Tystmeditation i Aurelia (1 vän.)

to. 24.10: kl. 9.30–11 Familjecafé i Aurelia (2 vän.)

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND

20.10 Reformationsdagen:

Högmässa i Hammarlands kyrka kl 11.

Predikant: Biskop Björn Vikström. Ingemar Johansson, Carl Micael Dan.

Kyrkokören medverkar. Efter gudstjänsten kyrklunch och visitationstämman i Catharinagården.

JOMALA

Tors 17.10 kl. 19.30: Pianokonsert Olli Mustonen.

Sön 20.10 kl. 11: Högmässa Erickson, Sandholm, Moderatökören. Lunch.

Mån 21.10 kl. 18.30: Andakt i kyrkan, Winé, Erlandsson.

MARIEHAMN

20.10 Högmässa: kl. 11 i S:t Görans, G Styrström, G Karlsson.

Taizémässa: kl. 18 i S:t Mårtens, K Danielsson, A Laine.

23.10: Morgonmässa kl. 08.30 i S:t Görans, G Styrström, G Karlsson.

24.10: Torsdagslunch kl. 12 på Margaretagården. Pris 7€.

Kyrktaxi: mot beställning, tfn 19500.

www.mariehamn.evl.ax

SUND-VÄRDÖ

Söndag 20.10 kl. 11.00:

Gudstjänst i Vårdö kyrka. Sirkka Liisa Enqvist, Benita Muukkonen.

kl. 19.00: Psalm- och allsångskväll i Sunds församlingshem. Benita Muukkonen och kören.

http://sund-vardotsforsamling.fi/

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

To 17/10 13.00: Molpe missions-syfoörening i bönehuset.

To 17/10 19.00: Kyrkokören övar i Församlingshemmet.

Sö 20/10 11.00: Högmässa i Kyrkan, pred. Per Svenfelt, lit. Guy Kronqvist, vid orgeln Jasmine Nedergård.

Sö 20/10 13.30: Andaktsstund på Buketten, Sture Wargh, Per Svenfelt, Guy Kronqvist.

Sö 20/10 15.00: Andaktsstund i Helenelunds byagård, Sture Wargh, Per Svenfelt, Guy Kronqvist.

Må 21/10 13.00: Korsbäck missions-syfoörening i byagården.

Ti 22/10 13.00: Vänstugan i Församlingshemmet.

Ti 22/10 13.00: Taklax missions-syfoörening i Bönehuset.

Ti 22/10 19.00: Träffpunkt i Taklax bönehus.

To 24/10 19.00: Kyrkokören övar i Församlingshemmet.

Fre 25/10 19.00: Karasamling i Församlingshemmet. Gäst: Trygve Erikson.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi

Tonåring i huset!:

to 24.10 kl 19

Föräldrasamling om föräldraskap och tonårsliv med Oa Lönnbäck i K.stads förs.hem

Kvällsmässa: lö 19.10 kl 18 i Dagsmark bönehus, Saarinen

Högmässa: sö 20.10 kl 10 i Lappfjärd, Saarinen, Martikainen

Högmässa: sö 20.10 kl 12 i Kristinestad, Saarinen, Martikainen

Bibelsamtal: Sö 20.10 kl 18 Bibel-samtal i L.fjärds förs.hem

Pensionärssamling: on 23.10 kl 11.15 i K.stads förs.hem, gäst: Dorothy Røj

Pensionärssamling: to 24.10 kl 11.30 i Sideby, Saarinen, Hellman, Nilsson

KARAtträff: fr 25.10 kl 19 i L.fjärds förs.hem, Oa Lönnbäck m.fl.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi

Kyrkan: Reformationsdagen 20.10 kl 10 Högmässa Lövdahl, Lindén.

Lö 19.10 kl 18 ”Kvällsmusik i S:ta Maria” Lindén, orgel.

Viitinkyläs bystuga: sö 20.10 kl 14 Finskspråkig samling.

Bostället: må 12.10 kl 18.30 Bibelsamtal ”En kristen människas frihet”.

Nämpnäs bönehus: to 24.10 kl 18 Årsmöte.

Rangsby bykyrka: to 24.10 kl 20 Årsmöte.

PÖRTOM

P.g.a. höstlov ingen barnverk-

samhet 17.10 och 21.10

19–20.10 Helg kring temat:

”Skörden är mogen”

Lör 19.10 kl. 9.30: Kvinnofrukost i förs.h, gäst: Gabriella Teir.

Lör 19.10 kl. 13: Karalunch i förs.h, gäst: John Lidman, talar om:”Bonden och Gud?!”.

Lör 19.10 kl. 19: Församlingsafton i förs.h. talare: Rune Fant, servering.

Sön 20.10 kl. 12: Högmässa i kyrkan, Sundqvist, Lidman, kyrkokören.

Efter Högmässan Sopplunch i förs.h.

Sön 20.10 kl. 14: Skördefest i förs.h, Sundqvist, Lidman, kyrkokören, talare: Kjell Herberts,

”Sådd och skörd”.

Ti 22.10 kl. 13: Sykretsen i förs.h. Norrgård.

Ons 23.10 kl. 9: Föräldra-barngruppen i förs.h. Enlund.

Tor 24.10 kl. 13: Pensionärssamling i förs.h. A.K. Källros ”Min resa till Kina”.

Norrgård, Sundqvist, Lidman pensionärskören.

ÖVERMARK

Lö 19.10 kl. 9.30: Kvinnofrukost i Pörtoms församlingshem, gäst: Gabriellea Teir

Lö 19.10 kl. 13: Karalunch i Pörtoms församlingshem, gäst John Lidman, ”Bonden och Gud?!”.

För matens skull anmäl senast 14.10 till karalunchen och till kvinnofrukosten senast 16.10: Chamilla, 050–3746231 el. Heddy 0500–163701. Välkommen till Pörtom!

Sö 20.10 kl. 10: Gudstjänst, Sundsten, Wikstedt

To 24.10 kl. 19: Ansvarsvecko-samling i förs.h., Sandin, Wikstedt, Norrgård, kyrkokören m.fl.

Arr.: Övermarks församling, Missionskyrkan i Övermark.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Lö kl 10: Skriftskola i församlingshemmet

Lö kl 19: Ekumeniskt möte under Ansvarsveckan i församlingshemmet

Sö kl 14: Högmässa, Englund, Brunell

Må kl 10: Föräldra-barn i församlingshemmet, Stenberg

Församlingspastorn har semester 24–30.10.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 8.54)

Fre 18.10 Helene Liljeström, Sibbo
Lö 19.10 8.53 Familjeandakt. Frälsar-
 kransen med Henna Liljeström (re-
 pris från 31.3.2007). **Må** 21.10 Hed-
 vig Långbacka, Helsingfors (repris från
 2.11.2012) **Ti** 22.10 Kaikka Växby, Hel-
 singfors **Ons** 23.10 Hedvig Långbacka,
 Helsingfors **To** 24.10 Cecilia Forsén,
 Helsingfors (repris från 17.1.2012). **VEGA**

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 18.10 Ulla Holmberg, Närpes (re-
 pris från 9.8.2010) **Lö** 19.10 17.58 Ett
 ord inför helgen, Gamla kyrkan i Hel-
 singfors. **Sö** 20.10 Gunnar Weckström,
 Karis **Må** 21.10 Jan Edström, Esbo **Ti**
 22.10 Victoria Grönlund, Vasa (repris
 från 26.10.2009) **Ons** 23.10 Catari-
 na Olin, Sundom **To** 24.10 Bibelstudi-
 um över Första Johannesbrevet med
 Stig-Olof Fernström. **VEGA**

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 20.10 Gudstjänst med Helsing-
 fors Baptistförsamling. Predikant: Jan
 Edström. Mötesledare: Britta Bonns.
 Sångare och musiker: Jonte Wing-
 ren, Zacke och Eikka. Bedjare: Maria
 Pettersson, Hanna Eklund och San-
 dip Parkhe. **VEGA**

HIMLALIV

Efter arbetslivet

Kallelsen har alltid gått först
 men den har haft ett högt
 pris. Nu blickar pensionera-
 de **Jan-Erik Lindqvist** tillba-
 ka och konstaterar att det
 gör fruktansvärt ont att in-
 te längre vara någon att räk-
 na med.
 Yle Fem **sö** 20.10 kl. 20.30,
 repris **ti** 22.10 kl. 16.55.

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES

Fr 18.10
kl 10-11.30: Familjeträff i Hörnan.
 Höbergsgatan 10, ingång via gården.
 Öllberg.
kl 12.15-13.30: Veckolunch i Högborgs-
 gården, Höbergsgatan 10 E. Frivillig
 avgift. Välkommen på middagsbön i
 Johanneskyrkan kl. 12.
kl. 19: Regnbågsmässa i Johanneskyr-
 kan. Liturg: Maria Lindberg (dövräst,
 Borgå stift) Predikant: Malin Strindberg
 (regnbågspåst, Stockholm) Sånggrup-
 pen MOA, Almqvist, Ray.
Sö 20.10
kl. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyrka. Ray,
 Johan Terho, Böckerman. Kyrkkaffe.
kl. 12: Högmässa i Johanneskyrkan. Ray,
 Johan Terho, Almqvist. Svenska Orato-
 rikören. Kyrkkaffe.
Må 21.10
kl. 10-11.30: Tomas familjeträff. Tomas
 kyrkas dagklubb. Rönnv 16. Frände.
kl. 10-12: Café Kardemumma. Två-
 språkigt café i S:t Jacobs kyrka. Heidi
 Tirkkonen.
Ti 22.10
kl. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan.
 Almqvist.
kl. 13: Träffpunkt för seniorer & dagle-
 diga. Höbergsgatan 10 E, 2 vån Lisbeth
 Giljam berättar om Florence Nightingale.
 Ray.
On 23.10
kl. 14: Sjötorpet. Höbergsgatan 10 E,
 vån. 2. Öllberg.
kl. 14: Diakoniträff i S:t Jacobs kyrka.
 Salenius.
kl. 15: Mariakretsen i Tomas kyrka,
 Rönnv. 16. Frände.
kl. 18: Kvällsmässa i Gamla kyrkan.
 Busck-Nielsen, Enlund.
Middagsbön: i Johanneskyrkan må-fr
 kl. 12
Skidläger på sportlovet i Åre: 14-
 23.2.2014. Lägre kostar 500€. Anmäl-
 ning senast 1.11.2013 till iella.lindstrom@
 evl.fi 050-3800849 eller sam bjork-
 lund@evl.fi 050-3433418

MATTEUS

Matteus hemsida:
 www.matteus.fi
MATTEUSKYRKAN: Åbohusv. 3
Fr 18.10 kl. 19: samling för män (2 vån).
 Gunnar Weckström: kristendomens och
 judendomens gemensamma rötter.
 Diskussionskväll.
Sö 20.10 kl. 12: högm, Hallvar, Malm-
 gren, Forsman, Matteus kyrkokör.
 Kyrkkaffe.
To 24.10 kl. 12: halvfärdiga handarbeten
 (2vån). Vi sticker strumpor eller något
 annat till gåva. Restgarn tas emot med
 tacksamhet. Mera info: diakonissa Ca-
 rita Riitakorpi, tfn 050-380 3986.
DEGERÖ KYRKA: Råvsundsvägen 13
Sö 20.10 kl. 10: högm, Hallvar, Malm-
 gren. Kyrkkaffe.
KAFFE PÅ PLATTAN 26.10:
 Lö 26.10 kl. 12.30-14 kaffe på plattan
 utanför Matteuskyrkan. Behöver du en
 paus och något varmt inombords? Vill
 du bara tala med någon? Har du frågor
 som du funderar på? Eller vill du komma
 med och hjälpa till? Vi bjuder på gratis
 kaffe och bulle på gården utanför Mat-
 teuskyrkan. Kom och träffa aktiva i Mat-
 teus eller kom med och engagera dig. Vi
 finns till för varandra!
JOYKIDS FESTIVAL 9.11:
 Gospeldag för barn och ungdomar med
 Anna-Pia och Mikael Svarvar. Dagen
 startar kl. 13 med övningar, saft och
 middag och håller på till kl. 18.30. Dagen
 avslutas med en konsert kl. 19. Pris:
 10 euro. Anm. senast 31.10 till kansliet
 09-2340 7300 eller matteus.fors@evl.
 fi. Mera info: Daniela Forsén, tfn 050-
 414 7860.

PETRUS

www.petrusforsamling.net
sö 20.10:
 - **kl. 10 Högmässa:** i Munksnäs kyrka,
 Tegeltigen 6. Bonde, Ahlberg.
 - **kl. 10 Högmässa:** i Äggelby gamla
 kyrka, Brofogdevägen 15. Henrik Per-
 ret, Hilli.
 - **kl. 15.30 Puls-gudstjänst:** i Hagasalen,
 Vespervägen 12 A, 2:a vån. Björk.
 - **kl. 18 Aftonmusik:** i Malm kyrka,
 Kommunalvägen 1. Liisa Ahlberg, orgel,
 Peter Hilli, sång.
må 21.10:
 - **kl. 18 Bibelträff:** i Mänsas kyrka, För-
 samlingssalen, Skogsbäcksvägen 15.
 En bibelbok presenteras var gång med
 ett power-pointföredrag. Denna gång
 Hosea. Sandell.
ti 22.10:
 - **kl. 10 Musiklek:** i Malmskyrka, Kom-

KORSHOLM

Gudstjänst: sö kl 10 i kyrkan,
 Lindblom, Nordqvist-Källström,
 kyrkkaffe i sockenstugan.
Högmässa: sö kl 12 i Smedsby
 förs.gård, Lindblom, Nordqvist-
 Källström.
Missionssyfoering: må kl 13 i
 Smedsby förs.gård.
Pensionärssamlingar:
 må kl 14 i Karperö, Febe Wes-
 terlund
 ti kl 13 i Jungsund, Febe Wester-
 lund
Karagruppen: ons kl 14 i Smedsby
 förs.gård.
Morgonfrukost för kvinnor: lö
 26.10. kl 9.30 på Hotell Vallonia i
 Smedsby, tema ”prata med oss-
 inte om oss”, om ensamstående
 flyktningbarn i Finland, medv Nina
 Stubbs, anm senast 22.10. till febe.
 westerlund@evl.fi tel 044-322
 6707 eller past.kansliet 356 0500.

KVEVLAX

Andakt: to kl 14 på Funisgården.
Tonårscafé: på höstlovet lö kl
 19-22.30 i drängstugan, pizza,
 smörgås, kaffe, te.
Gudstjänst: sö kl 10, Anders
 Lundström, Yngve Svarvar.
Ekumenisk bön: må kl 9 i Krub-
 ban.
Bön för bygden: må kl 19 i Mis-
 sionskyrkan.
Skriba: on kl 18-20.30 i fh.
Öppet hus för tonåringar: on kl
 18-21 i Fyren.
C.S. Lewis-studiekreets: to kl
 18.30 i ds, ”Hästen och hans
 pojke”, B-E Rönn.

MALAX

Vis- och berättarcafé: med tru-
 badur Frank Isaksson, to 17.10 kl
 18 i KH. Servering. Kollekt.
Högmässa: sö 20.10 kl 10 i kyr-
 kan. Lutherläsarnas kyrksöndag.
 Pedersöre församlings manskör,
 dir. Nils-Oscar Frantz. Norrback,
 Brunell.
Bibelförklaring: sö 20.10 kl 13 i
 KH. Lutherläsarna. Servering.
Sångarna: över on 23.10 kl 12 i KH.
Träffpunkt Socken: onsdagar kl
 10-14. Aktiviteter, samvaro och
 soppa för daglediga. Välkommen!

PETALAX

Samling för pensionärer och
daglediga: fre 18 10 kl 12.30 Gäst:
 Gurli Lassus, Englund, Brunell,
 servering, taxi
Högmässa: sö 20 10 kl 11 Englund,
 Brunell
Syfoeringen: ti 22 10 kl 13
Gemensam sångkväll: i ansvars-
 veckan i Åmossa baptiskapell
 sö 27 10 kl 18 Kören Good News,
 Lidman, Björklund

REPLIT

Högmässa: i Replot sö kl. 10. Öst-
 man, Sten.

SOLF

Högmässa: sö kl. 10, Audas-
 Willman, Vidjeskog.
Andakt med nattvardsgång: ti kl.
 13 i pensionärshemmet matsal.
Pensionärssamling: on kl. 13.
 ”Diakonutmaningar”, Febe Wes-
 terlund, diakonissa.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN

Högmässa: sö kl. 13, Janne Hän-
 ninen, Anders Kronlund, Kajsa
 Dahlbäck.

Morgonbön: to 24.10 kl. 9, Gunnar
 Särs, Dan Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service: at 1 pm, Evans
 Orori, Maria Stratton.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Högmässa: sö kl. 10, Siv Jern,
 Kajsa Dahlbäck.
SUNDOM KYRKA
Högmässa: sö kl. 10, Janne Hän-
 ninen, Dan Andersson, Juliana
 Andersson, sång.

VÖRÅ

Vörå
Sö 20.10. kl. 10: Högmässa.
 Sundstén, Streng, pred. Staffan
 Snellman.
Må 21.10. kl. 17: Bibelsits i Prost-
 gården. Nyman.
On 23.10. kl. 19: Önskesångskväll i
 Bertby bönehus. Leif Erikson, Leni
 Granholm och Lenis sånggrupp.
Sö 27.10 kl. 10: Gudstjänst i Vörå
 kyrka. Leif Snellman, Leni Gran-
 holm
Oravais
Sö 20.10 kl. 12: Högmässa i kyr-
 kan. Sundstén, Streng, predikant
 Staffan Snellman från laestadi-
 anerna.
On 23.10 kl. 13: Missionscafé i
 Fh. Film: Vetenskapen som visar
 Guds vishet.
Maxmo
Sö 20.10 kl. 17.30: Bibelkväll i Fh.
 Granlund, Ämne: Filippbrevet.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fr 18.10 kl.13.30: Andakt i Es-
 selunden, Granlund
 -**kl.19:** Stugokväll i församlings-
 stugan, Wikblad
Lö 19.10 kl.11-14: KU:s höstför-
 säljning i Essegården. Kaffe, lot-
 teri, försäljning av bakverk. Gåvor
 mottages med tacksamhet.
 -**kl.19:** Vid Mästarens fötter i
 Ytteresse bönehus, Häggblom,
 Granlund
Sö 20.10 kl.10: Gudstjänst, Gran-
 lund, Sundelin
 -**kl.14:** Vid Mästarens fötter i Yt-
 teresse bönehus, Portin, Sundelin
 -**kl.14:** Sammankomst i Punsar
 bönehus
Ti 22.10 kl.17.30: PoP-klubben för
 åk 1-3 i Församlingsstugan
Ons 23.10 kl.18-20.30: Mat för
 frivilliga medarbetare i Punsar
 bönehus
To 24.10 kl.18.30: Bibelsits i Yt-
 teresse bönehus
Lö 26.10 kl.18: PARAFTON i Hen-
 riksborg med Maria och Mats
 Kiviniemi. Temat är ”i nöd och lust
 - att hålla kärleken levande”.
 Priset är 35€ per par (middag).
 Anmäl till tfn 0403 100 454 (ring
 eller sms:a) senast 21.10, kom
 ihåg att meddela dieter. VÅL-
 KOMMEN!

JAKOBSTAD

Sö 12: Gudstjänst i kyrkan, Salo,
 Östman, Folke Nylund, violin.
15: Sammankomst i Skutnäs
 bönehus.
18: Fokus i FC. ”En tro som råd-
 dar”, Ralf Salo.
To 18: SLEF:s missionsafton i FC,

Bengt Forsblom.
19: Kvinnocafé i FC. Filmkväll.
Församlingsresa till Israel 21.3-
1.4.2014: Reseledare Boris Salo
 o Håkan Häggblom. Pris: 1600
 €. Resan innehåller möjlighet till
 vandring utefter ”Jesus Trail” från
 Nasaret till Kafarnaum. Försam-
 lingsmedlemmar har förtur t.o.m.
 31.10. Anmälan och info boris.
 salo@evl.fi eller 040-3100413.

KRONOBY

Gudstjänst: sö 20.10 kl 10.00
 Ventin, Lindbäck-Haals. Kyrkkaffe
 till förmån för missionen, prosten
 Olof Henricson bjuder.
Symöte för allmänheten: ti 22.10
 kl 13.00 i lilla salen. Albert Hägg-
 blom medv.
Bibelsits: to 24.10 kl 18.30 i fh.

LARSMO

To 17.10 kl. 18 Nattvard vid Sand-
lunden: Lassila, Wiklund.
Fre 18.10 kl. 18 - 20 Skriftskol-
samling: i församlingshemmet för
 sommarskriftskolan 2014!
 - **kl. 19.30 Ungdomssamling:** i
 Xodus. Joakim Asplund med-
 verkar.
Sö 20.10 kl. 10 Familjegudstjänst:
 Lassila, Wiklund, sång av dag-
 klubbssbarn. Kyrkvård: Dagklubb-
 s-direktionen.
Ons 23.10 kl. 18-20 Höstförsälj-
ning: i Bosund missionsstuga.
 Försäljning av hembakt, kläder
 m.m. Lotterier, servering. Gåvor
 till försäljningen tas emot med
 stor tacksamhet.
To 24.10 kl. 18 (Obs tiden!) Ka-
rargruppen: samlas vid Erikssons
 på Åsbackavägen 164 i Ytteresse.
 Gemensam avfärd från Holm
 bönehus kl. 17.30. Sture Nyholm
 medverkar.

NEDERVETIL

Skriftskola: lö 9 - 12 i fh.
Tvåspråkig gudstjänst: sö 10, kh-
 den, Carola Salo-Back predikan,
 kantorn, kyrkokören.
Söndagslunch: sö 11 - 13 i fh till
 förmån för missionen. Grisfilé/
 fisk, vuxna 10 €, barn 5 €.
Bibelstudium: sö 19 i fh, Peter
 Kankkonen, Karleby Försam-
 lingskör.
Finskt symöte: må 12 i fh.
Symöte: nästa to 13 i fh, Carola
 Salo-Back medverkar.

NYKARLEBY

Fr kl 19 Kaktus: gemensam ung-
 domssamling, Munsala fh.
Sö kl 10 Prosteriets gemenskaps-
dag: för utvecklingshämmande i
 Nykarleby fh. Lunch, program,
 kaffe.
NYKARLEBY
Fr kl 18 Hem för alla: fh
 -**kl 19 Temakväll ”Att möta in-**
vandrare”: fh, Carola Salo-Back
Sö kl 10 Högmässa: i fh (obs
 platsen) Holmberg, Lönnqvist,
 Amanda Harald violin
 - **kl 18 Vålgörenhetskonsert:** i
 kyrkan, för Hyddan, o bekämp-
 ning av polio. Medv: Kristoffer o
 Håkan Streng, kören Euphoria,
 David Hellman m.fl. Arr. Rotary.
Må kl 13 Missionssyfoering: fh
 -**kl 18 Kenyamission:** fh, Hilka
 Nygård
On kl 13 Missionssyfoering: hos
 Marita Broo i Markby
To kl 13 Samtalsgrupp för män: fh
MUNSALA
Sö kl 10 Högmässa: Pensala bö-

nehus, Edman, Klemets.
 - **kl 18.30 Bönegrupp ”Växa i lär-**
jungaskap”: startar i prästg. Info:
 I-G, tfn 040-8679598
Ti kl 19 Missionskafé: Pensala bö-
 nehus, Hans Sandberg.
JEPPÖ
Sö kl 12 Gudstjänst: Holmberg,
 Lönnqvist.
To kl 13 Missionssymöte: klubb-
 lok. Mikaela Lönnqvist.

PEDERSÖRE

Andakt: Fr 14 i Pedersheim, Erik-
 son, Sandstedt-Granvik
Forsby sångkör: Fr 19 över i by-
 kyrkan
Ung gudstjänst: Fr 20 i Purmo
 kyrkhem, Johan Klingenberg (Obs
 platsen!)
Sammankomster:
 - Lö 19 i Flynnängens bönehus,
 Rauno Sipilä, tolkning, servering
 - Sö 15 i Flynnängens bönehus,
 Rauno Sipilä, tolkning
 - Sö 19 i Bennäs kyrkhem, Seppo
 Tupeli
Gudstjänst och skriftskolstart:
 Sö 10 i kyrkan, Erikson, Sand-
 stedt-Granvik, D. Häggblom, St
 Olofskören, textläsare Johanna
 Eklund, dörrvärdar Östensö, ef-
 teråt information, bibelutdelning
 och servering för konfirmander
 och föräldrar i församlingshem-
 met.
Bönegrupp: Ti 18.30 i Bennäs
 kyrkhem
Symöten:
 - Må 13 i Forsby bykyrka
 - Ti 13.30 i Bulderbackagården,
 Emet
 - To 24.10 kl. 13 i Källby bönehus,
 Bengt Forsblom
Missionsstugan: Inkomsterna
 under oktober går till hjälpbehö-
 vande via diakoniarbetet i P:söre
 församling (öppet vardagar kl.
 15-19)

PURMO

Tema kväll: to 17.10 kl 19 i Lillby
 förs.hem. Anders Finskas talar om
 den första församlingen.
Ung gudstjänst: fr 18.10 kl 20 i
 Kyrkhemmet. Khden.
Högmässa: sö 20.10 kl 10 i kyr-
 kan och kl 12 i Ävist. T Portin och
 kantorn.
Musik i hösttider: sö 20.10 kl 14 i
 Emaus. Knut Vikström.
Salamu gruppen: må 21.10 kl
 19.30 i Kyrkhemmet.
Församlingslunch: (pris10,-) to
 24.10 kl 12 i Kyrkhemmet (anm.
 senast må 21.10 till 0403100465)
 efteråt
KU:s senjordag kl 13 Framtidstro
 och mening, tal av John Vikström,
 Strängell. Önskesånger.Sträng-
 bandet över i Kortjärvi lö 19.10
 kl 18.
Höstdagar i Kortjärvi 18-20.10:
Möte i Djupsjöbacka skola: fr
 18.10 kl 19 Albert Häggblom,
 Ronny Borgmästars och Bengt
 Strengell. Önskesånger.Sträng-
 bandet över i Kortjärvi lö 19.10
 kl 18.
Möte i Kortjärvi bönehus: lö
 19.10 kl 19, Bengt Forsblom, Hans
 Sandberg, Terjärv strängband
 medv.

TERJÄRV

Tvåspråkig missionskväll: to 17.10
 kl 19, Carola Salo-Back och Lars
 Back, förs.h.
Öppet hus för ungdomar: förs.h,
 fr 18.10 kl 19.
Höstdagar i Kortjärvi 18-20.10:
Möte i Djupsjöbacka skola: fr
 18.10 kl 19 Albert Häggblom,
 Ronny Borgmästars och Bengt
 Strengell. Önskesånger.Sträng-
 bandet över i Kortjärvi lö 19.10
 kl 18.
Möte i Kortjärvi bönehus: lö
 19.10 kl 19, Bengt Forsblom, Hans
 Sandberg, Terjärv strängband
 medv.

Gudstjänst: sö 20.10 kl 10 Albert
 Häggblom, kantorn.
Möte i Kortjärvi bönehus: sö
 20.10 kl 14, Roger Pettersson och
 Gustav Åbonde. Sång.
Karasamling: må 21.10 kl 19,
 förs.h, Jan Nygård medv.
Finsk bibel- och samtalsgrupp:
 ti 22.10 kl 18, Småbönders skola,
 Hanna-Leena Lehtola.
Pensionärsträff: on 23.10 kl 13,
 förs.h. Program, servering.
Beta-kurs: to 24.10 kl 18, förs.h,
 Daniel Norrback, Tema: Att leva i
 Guds välsignelse.

REGION 2

DOMPROSTERIET

BORGÅ

Sö 20.10 KL. 10: MÄSSA I EMSALÖ KA-
 PELL, Ekholm, Tollander
KL.12: FAMILJEMÄSSA I DOMKYRKAN,
 Puska, Audas, Tollander, Fontell, läger-
 deltagare, Gunvor Flykts gudstjänst-
 grupp medverkar.
LÖ 26.10 KL. 18: ALLSÅNGSKVÄLL I
 DOMKYRKAN med gospelkören His
 Master’s Noise

LAPPRÄSK

Sö 20.10 kl. 12: Högmässa i kyrkan,
 Stina Lindgård, Hannu Pentti
To 24.10 kl. 18.30: Tjeigruppen samlas i
 församlingshemmet, Elin Lindroos
Sö 27.10 kl. 18: Taizemässa i kyrkan, SL,
 VT, Ungdomskören
Sö 27.10 kl. 16: Skriftskolan samlas i
 kyrkan. Om du inte fått brev om skrift-
 skolan och vill delta i den, vänligen kon-
 takta kansliet, tfn: 019 530 720

LILJENDAL

Gudstjänst: sö 20.10 kl 10 i kyrkan.
 Tord Carlström/Per-Erik Häggman/Rita
 Bergman
Högmässa: sö 20.10 kl 13 i Andreaska-
 pellet. TC/RB
Vuxen-Barngruppen: ti 22.10 kl 10 i
 Kantorsgården.
Skriftskolan: ti 22.10 kl 15-17 skriba-
 samling på Mariagården

LOVISA

Högmässa: sö 20.10 kl 12 i kyrkan, af
 Hällström, predikant: Per-Erik Hägg-
 man, Aalto
Bibelstudiegruppen: ons 23.10 kl 18 i
 församlingsgården
Morgonkaffe: to 24.10 kl 8.30 i Tikva
På kommande: Arno Kantolas avskeds-
 fest sö 27.10 kl 15 med konsert i kyrkan
 och efterföljande kaffe i församlingsgår-
 den. Gåvoinsamling på kansliet.

PERNÄ

Tvåspråkig högmässa: sö 20.10 kl. 10.00
 i kyrkan, Minna Silfvergren, Paula Joki-
 nen, Ingegerd Juntunen. Efter massan
 födelsedagsfest i Sockenstugan för dem
 som under året fyller eller har fyllt 70, 75
 eller 80 år. Jubilarerna får en personlig
 inbjudan.
Konsert: sö 20.10 kl. 18.00 i kyrkan.
 Stråktrio Elina Mieskolainen, Annette
 Grefberg och Laura Saari. Mozart, Hai-
 den, Schubert. Programblad 5 euro.
 Efter konserten berättar Krister Sund-
 blad på engelska om Pernä kyrkas
 silverskatter.

SIBBO

SIBBO KYRKA: Sö kl 12 mässa Mag-
 nus Riska, Anders Ekberg. Kyrkokören
 medverkar.
Bibelstudium i Box: Sö kl 16, 4 Mose-
 boken, Riska. (Bykyrkan Tabor, Grön-
 kullav.142) Inledn. Allan Lindqvist.
Kvinnor mitt i livet: To 17.10 kl 18.30 på
 Prästgården, Katja Korpi

UTSTÄLLNING

Glimtar ur körens historia

Kyrkokören i Åbo svenska församling firar sina 80 år med en jubileumsutställning i Aurelia (1 vån.). Utställningen är öppen 23.10 kl. 12.30–15, eller enligt överenskommelse med kantor **Marjo Danielsson** 040–3417448.

JULPAKET

Hälsningar från dem därhemma

Finlands sjömanskyrka har förmedlat julglädje till okända sjöfarare i 138 års tid – så även i år. Sjömanskyrkans arbetscenter i vårt lands kuststäder och i bland annat Holland, Grekland och Tyskland förmedlar julstämming hemifrån till dem som firar jul på sjön.

Julpaket till sjöfararna kan sändas senast 30.10 till Sjömanskyrkan i Nordsjö, Proviantg. 4, 00980 Helsingfors – eller till närmaste sjömanskyrka. Sjömanskyrkan tar också emot penningbidrag som omvandlas till julpaket. Mer information finns på: www.merimieskirkko.fi

BONDEHELG

Kristna bönder möts

En grupp kristna bönder bjuder in sina kolleger till Pörkenäs i Jakobstad under allhelgonahelgen den 1–3 november.

Under veckoslutet håller **Anders Blomberg** bibelstudier. Det ordnas lovsång, förbön och nattvardsgång. Medlemmar ur styrelsen för föreningen Kristna Bönder i Sverige medverkar också.

Programmet är öppet för alla intresserade. Men för mat och logi behövs förhandsanmälan senast den 20 oktober till **Kaj Nylund**, telefon 040–5467744.

munalvägen 1. För 0–5 åringar med förälder. Kaffe och smörgås. Sussi Leskinen.

– **kl. 19 Litteraturkrets:** i Månsas kyrka, Markusrummet, Skogsbäcksvägen 15. Vi läser ett skönlitterärt verk och diskuterar det efter en inledande presentation. Aicka och Micke Nyström leder.
on 23.10:
– **kl. 17 Familjegospel:** Petruscentret, Vespervägen 12 A. En rolig kör för barn 0–100 år! Kaffe och smörgås för den hungrige kl. 16.30. Rebecka Björk.
to 24.10:
– **kl. 10 Musiklek:** i Munksnäs församlingshem, 2. vän. Bredviksvägen 10 D. Musiklek för 0–5-åringar och föräldrar. Kaffe och smörgås efteråt. Rebecka Björk.
– **kl. 18 Kaffe-kyrkvårdsträff:** i Hagasalen, Vespervägen 12 A.

HELSINGFORS PROSTERI

Kurs: Lär dig att förebygga och hantera din depression. Kursen är planerad för unga vuxna och samlas andra gången d 23.10 mellan kl. 17–19 och därefter 7 onsdagar i Sympatis lokaliteter vid Eriksgatan 8, 4 vån. I kursavgiften, 10 euro, ingår ett veckoslut på Kaisankoti badhotell i norra Esbo samt kursboken. Anmälan till Kristina Jansson–Saarela, tfn 09 2340 2540 el Carita Riitakorpi, tfn 09 2340 7328 leg.kursledare för depressionsskolan.

Leva och lära- gruppen: samlas på Församlingarnas hus, Tredje linjen 22, den 19.11 och 17.12 (kl 13–15 i rum Ekelund). Vi samtalat och gör collage, pysslar med pärlor, diskuterar böcker osv. Kaffe/ saft paus och andakt ingår, träffen är avgiftsfri. Ledare är Ulla Gripenberg och Kristina Jansson–Saarela, som är kon-taktperson, tfn 09 2340 2540, e-post: kristina.jansson-saarela@evl.fi
Kyrkan i Helsingfors deltar i bokmäs-san: 24–27.10.2013. Vår monter finns i det finlandssvenska kvarteret 7K50 tillsammans med KCSA.

Kampens kapells öppethållningstider: Kampens kapell är öppet vardagar 7–20 och veckoslut 10–18.
Församlingarnas samtalstjänst: dejour-erar på tfn 01019–0072 (från utlandet +358 1019 0072) varje kväll kl.20–24. En webbaserad hjälptjänst finns på adressen <http://evl.fi/natjour>
Användarna behöver inte uppgä namn, e-postadress eller andra uppgifter som kan leda till identifiering utan väljer själv en signatur och ett lösenord. Ring eller skriv när Du behöver stöd!

DEUTSCHE GEMEINDE

So 20.10, 11 Uhr: Gottesdienst (K. Röker)

INTERNATIONAL EVANGELICAL CHURCH

Sunday Service in English
10.00: Mellunmäki Parish Center, adress: Korvatunturintie 2, Helsinki
14.00: Christ Church, adress: Apollonkatu 5, Helsinki
16.30: Espoo Cathedral Parish, adress: Kirkkoranta 2, Espoo
Sunday School arranged. Join us for church coffee after the service!

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO

Högmässor söndag 20.10:
Esbo domkyrka, Kyrkparken 5, kl. 12.15. Jäntti. Kronlund. Kyrkkaffe i Sockenstugan.
Hagalunds kyrka, Kyrkstigen 6, kl. 12. Rönnberg, Bengts. Pensionärerna i distriktet inbjuds speciellt. Kyrklunch.
Söndagssamling med dikt och musik: Kalajärvi kapell, Höstglödsängen 3, sö 20.10 kl. 15. Ertman, Bengts. Elina Mattila, cello.
In darkness let me dwell: Konsert i Esbo domkyrka sö 20.10 kl. 18. Pentti Hildén, sång och luta. Musik av John Dowland. Fritt inträde. Kvällste.
Samtalsgruppen Livsmod i vardagen: Vita huset, Prästgårdsgr. 1, må 21.10 kl. 15–16.30, Heikkinen.
Tro på Livet! Inledning och diskussion om kristen tro: Kom med du som vill andas in i livstro. Olars kyrka, Olarsbäcken 4, svenska sidan, ti 22.10 kl. 18–20. Tema: Kontakt med Gud – bönen. Ingen förhandsanm. Mer info: roger.ronnberg@evl.fi, 0400 425 257.
Taizéandakt i Ansvarsveckan: Olars kyrka on 23.10 kl. 19. Rönnberg, Bengts, kyrkokören EsVoces.
Kretsar för pensionärer & daglediga kl. 13–15:

Träffdax i Köklax kapell ti 22.10, Sökö kapell ti 22.10, Södrick kapell on 23.10, Kalajärvi kapell to 24.10.

Livsmodsdagar: Hvittorps lägercentrum, Hvittorpsv. 245, Masaby, 28–29.11. Vila, god mat, andakt, diskussion, gemenskap, promenader. Kyrkoherde Roger Rönnberg talar om Ljuset i mörkret. Samtalsterapeut Inger Sjöberg talar om beteendemöns-ter som kan begränsa livet, känslor som vi kan fastna i och hur vi kan söka oss närmare vår egen unika kärna. Pris 30 €. Vi börjar kl. 11 på torsdag och avslutar med middagen kl. 17 på fredag. Transport ordnas vid behov. Ta med egna la-kan om du övernattar. Anmälan senast 15.11: Majvi Andersson–Sjögren, 040 531 1044 Synnöve Heikkinen, 040 547 1856, Bea Karlemo, 040 513 0828.

GRANKULLA

To 17.10 kl 10 Samtal kring tro: i övre brasrummet.
Kl 10.30 Förbön med lovsång: i övre brasrummet.
Kl 18.30 Bibelkväll: i Sebastos.
Kl 19–21 Facebook mottagning:
Sö 20.10 kl 10 Singelföräldracaféträff: i Sebastos, Marina Paqvalén.
Kl 12 Reformationsdagens högmässa: Carola Tonberg–Skogström, Heli Peit-salo. Kaffe i nedre salen.
Ti 22.10 kl 9.30 Familjelystan: i Sebas-tos, Vonne Fransman.
Kl 9.30– 11 Diakonimottagning: och brödrutdelning.
Kl 13 Pensionärskören: i nedre salen, Barbro Smeds.
Kl 13.30 Tisdagsträffen: i övre salen, gäst Renée Bäckström som berättar om dockskap.
Kl 14.30 Tvåspråkig mentalvårdsgrupp: i Sebastos.
Kl 18 Damkören Grazia: i övre salen.
On 23.10 kl 13.30 Kyrkosyfoöreningen: i övre brasrummet.
To 24.10 kl 10 Samtal kring tro: i övre brasrummet.
Kl 10.30 Förbön med lovsång: i övre brasrummet.
Kl 19–21 Facebook mottagning:

KYRKSLÄTT

Söndagsskolorna för barn: lö kl. 10 på Lyan och sö kl. 12 i Kyrksläatts kyrka.
Högmässa: sö 20.10 kl.12 i Kyrksläatts kyrka. Pensionärernas och Marthornas kyrksöndag med Höglund och Stewen. Efter högmässan kaffe i församlingshemmet. Välkomna!
Loppetorget i Gesterby: onsdagar kl. 15–17. Adress: Silverhagen 6. Varor emottages under öppethållningstiden. Kläderna bör vara rena. Välkomna och fynda!
Kyrkoherdeämbetets tfn (09) 8050 8292: Epost kyrkslatts.svenska.forsam-ling@evl.fi
Mera info på
www.kyrkslattsvenska.fi

TAMMERFORS

Sö 20.10: Högmässa kl 10.30 i Pyynikki församlingshem, Gunnar Weckström och H–M Kohtamäki–Pentikäinen
Ti 22.10: Mammor, pappor o barn kl 10 SvG
Ti 22.10: Tisdagsklubben SvG kl 13.30–14.30 och kl 14.30–15.30
Ons 23.10: Diakonikretsen kl 13 SvH, Fred, människorättigheter
Ons 23.10: A–män bastukväll i Ilkko kl 18.30. Ortodox kyrkans kantor Heikki Halttunen som gäst. Skjuts från Gamla kyrkan kl 18.

VANDA

Högmässa: sö 20.10 kl. 10 i Helsinge kyrka S:t Lars. Kaj Andersson, Nina Fogelberg.
Ingen högmässa: sö 20.10 i S:t Martins kapell.
Familjecafé: må 21.10 kl. 9–11.30 i Myr-backa kyrka, Strömfåravägen 1.
ViAnda-kören: övar ti 22.10 kl. 13.30 på Helsinggård, Konungsvägen 2.
DVAS – De Vackraste Andliga Sångerna: on 23.10 kl. 14 på Folkhälsanhuset i Dickursby.

RASEBORGS PROSTERI

BROMARV

Sö 20.10 kl. 18.00: (obs!) Kvällsmässa, Staffan Söderlund/Per Lindgård.

EKENÄS

Högmässa: sö 20.10 kl.10 i Ekenäs kyrka, M.Cleve, N.Burgmann.
Se hela annonsen i VN samt på
www.ekenasforsamling.fi

HANGÖ

Sö 20.10 Högmässa: i kyrkan kl. 12, A. Laxell, H. Silvola.
To 24.10 "Kara-träff": kl. 18 i försam-lingshemmets brasrum, Parkg. 7. Samtal och samvaro i bastun och kring brasan. Korvgrillning. Ta med egen handduk. Mera info ger Tage Nylund tel: 040–5324797.

INGÅ

Fre 18.10 kl 18.00: Israeliska danser i församlingshemmets källare. Viveca Unnerus.
Sö 20.10, Reformationsdagen: 10.00 högmässa i Ingå kyrka. Tom Hellsten, Marianne Gustafsson Burgmann
Må 21.10 kl 17.00–18.00: konsert i Ingå kyrka: På minnenas boulevard i ton och dikt. Mika Rekola.
Mån 21.10 kl 18.30: bibelgruppen i församlingshemmets kafferum. Viveca Unnerus.
Ons 23.10 kl 14.00: syföreningen i ung-domshuset. Siv Björklöf.
To 24.10 kl 17.00–19.00: församlingsträff i för-samlingshemmet. May Lindström.
Kl 19–21 Facebook mottagning: i församlingshemmet angående Ingå församling och framtidens kommun-sammanslagning. Medverkande: kom-mundirektör Jarl Boström, kommun-fullmäktiges ordf. Kristian Jernström, kommunstyrelsens ordf. Marie Berg-man–Auvinen och kyrkoherde Anders Laxell. Kaffeservering.
To 24.10 kl 19.30: kyrkofullmäktiges sammanträde i församlingshemmet.
Verksamhet på finska:
Pe 18.10 klo 19.00: äljäsaua pappilassa. Erkki Päivärinta.
La 19.10 klo 10.00: lähetyspiiri Bläck-hornetissa. Mira Pauna.
Ke 23.10 klo 16.45: rukouspiiri Bläck-hornetissa.
Ke 23.10 klo 18.00: raamattupiiri Bläck-hornetissa

KARIS

Prosteriet missionsdag. Högmässa: Sö 20.10 kl. 10 i S:t Katarina kyrka. Terlin-den; Söderström. Anna–Lena Särns predikar och välsignas. Sopplunch på Stora Prästgården. Kaffe. Anna–Lena Särns berättar om sitt kommande missionsar-bete i Senegal. Anmäl gärna till kansliet om du stannar på lunch. Tfn 019– 279 3000 Kyrktaxi från centrum.
Förbön och lovsång: To 24.10 kl. 19 i S:t Katarina kyrka.

SJUNDEÅ

Diakonikretsen: fr 18.10 kl.13 i förs.hem-met, Maria Venhola, Gun Venäläinen, Hanna Noro.
Tvåspråkig ungdomsmässa: sö 20.10 kl. 12 i kyrkan, Ismo Turunen, Kirsi Erkama, Hanna Noro.
Körmässa: on 23.10 obs! kl. 19 i kyrkan, Raseborgs kyrkosångkrets dirigerad av Håkan Lindroos framför Schuberts Tyska mässa med Tor Nordström vid orgeln i samband med kvällsmässan. Maria Venhola.
Konsert: to 24.10 kl. 19 i kyrkan, QiuLin Zhang, solist, Pami Karvonen, piano. Inträde 15€.

SNAPPERTUNA

to 17.10 kl 18–21: Ungdomskväll i Langansböle
to 17.10 kl 19: kören övar i Prästgården
lö 19.10 kl 9–13: kratttalko på kyrk-backen. Soppa med tilltugg serveras. Välkomna med ut i höstvädret!
sö 20.10 kl 18: gudstjänst med Tom Bergman och Svante Forsman
ti 22.10 kl 9.30: Familjekafé i Langans-böle
on 23.10 kl 16: Barnklubb i Langansböle
to 24.10 kl 13.30: Dagträff i Prästgården. "Världsfred och rättvisa" med Markus Weckström. Välkomna!

TENALA

To 17.10 kl. 18: Bönekväll i församlings-hemmet.
Sö 20.10 kl. 10: Gudstjänst, Staffan Söderlund /Gunnar Westman.
Ti 22.10 kl. 17–19: Studieguppen i för-samlingshemmet.
Sö 27.10 Skördefest: Familjegudstjänst kl. 16. Donerade skördeprodukter säljs på auktion för Kyrkans Utlandshjälp, i församlingshemmet ca kl. 17. Ge också du en gåva, eller kom och handla!

<http://sanktjohannes.info>
20.10 kl 11 gudstjänst i Bib-lion, **kl 13** i Lepplax bykyrka.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Arb./stud. gift par med barn på kommande önskar hyra 3 r + k i H:fors (innerstaden, västra) för längre tid. Max. hyra 1100 €. Skötsamma, rökfria, inga husdjur. Ring Johanna 0409619979.

Studerande, ung kvinna söker bostad i Helsingfors fr.o.m. 1.11. Jag är skötsam, rökfri och har inga djur.

UTHYRES

2 vackra hem, ett i Esboviken på översta 7v, 2r+k+b,49,5m², ledig15.11 och ett i Mattby 48,5 m², 2r+ kv+b på 6v ledig 1.1.2014. Nära till buss all service nära. Ring 050–5673139.

Ljus och rymlig lägenhet (2 r + k + balkong) i Åbo centrum (Skol-gatan 13 A). Lägenheten är i gott skick. Ledig genast. Hyra: 710€ / mån (+ el enligt konsumtion samt 23€ /pers. vattenavgift) Kontakta: anders.kurten@gmail.com

1:a i bra skick 33 m² i Ekenäs. Tel. 040–5137775.

Etta i gott skick och med äppelträn uthyres tillsvidare. Liten egen gårdsplan. Uppbysvängen 5, Hfrs. Hyra 720€. Tfn 0443858240.

Uthyres nyrenoverad ljus etta på Drumsö 28m2. Tel.050 8700041

SÄLJES

Bildäck och fälgar till självkost-nadspris. Tel. 040–0429822.

Godis till billigt pris. 050–3804750

Visste du att...
du kan lämna in din hyresannons via webben?

När du lämnar in via webben sparar du också serviceavgiften på 5 euro.

LEDIGA TJÄNSTER

Tvåspråkig medarbetare sökes till Gamla Stan i Stockholm

Finska församlingen i Stockholm söker en tvåspråkig medarbetare som vill arbeta i församlingens verksamheter med ungdomar och konfirmander, med skolkontakter och elever. Församlingens verksamhet finns huvudsakligen i Gamla Stan.

Du är väl förankrad i Svenska kyrkans tro och lära samt har en lämplig utbildning inom området. Du kan vara fritids-pedagog, församlingspedagog, socionom, teolog, diakon eller annat som kan prövas likvärdigt.

Bland andra arbetsuppgifter bör nämnas att - Du tar ett huvudansvar för konfirmanduppföljningen, ledarutbildningen och utvecklar formerna för ungdoms-arbetet.
- Du arbetar tillsammans med vår komminister i konfir-mandarbetet.
- Du ansvarar för verksamhet som riktar sig till de sverigefin-ska skolorna i Stockholm.
- Du är initiativrik och tycker om barn och ungdomar. Du kan ta ett vuxenansvar i mötet med barn och ungdomar. Du tycker att det kristna budskapet skall genomsyrar arbetet.

Vi tillämpar individuella löner och sex (6) månaders provtjänstgöring. Frågor om tjänsten kan ställas till vik kyrkoherde Karl-Erik Nylund, 08-440 82 11, karl-erik.nylund@svenskakyrkan.se. Tillträde enligt överenskommelse.

Fackliga företrädare:
VISION – Chriz Zetterberg, tel 070-667 41 81; e-mail: christer.Zetterberg@svenskakyrkan.se; KyrkA – Nils-Henrik Nilsson, tel. 070-225 55 32; e-mail: nils-henrik.nilsson@svenskakyrkan.se

Ansökan med meritförteckning, löneanspråk, referenser och handlingar som du vill åberopa skickas till Kyrkorådet/ kyrkoherden i Finska församlingen, Box 2281, 103 17 Stockholm, ska vara församlingen tillhanda **senast 30.11. 2013.**

Svenska kyrkan
FINSKA FÖRSAMLINGEN
I STOCKHOLM

KYRKOSTYRELSEN[†]

Kyrkostyrelsen sköter den gemensamma förvaltningen, ekonomin och verksamheten för Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Kyrkans forskningscentral finns i Tammerfors och är en av Kyrkostyrelsens specialenheter.

Vid Kyrkans forskningscentral ledigförklaras en
Forskartjänst

för fem år fr.o.m. 1 januari 2014 (eller enligt överenskom-melse). Till uppgifterna hör att genomföra och koordinera forskningsprojekt, sköta expertuppgifter inom kyrkan och svara för olika instansers informationsbehov (kyrkliga aktörer och medier). Forskaren deltar också i centralens gemen-samma uppgifter.

Ansökan riktas till Kyrkostyrelsen och lämnas inklusive bilagor till Kyrkostyrelsens registratorskontor, PB 185, 00161 Helsingfors senast den 6 november 2013 kl. 16.15. Ansök-ningshandlingar returneras inte. Intervjuer hålls den 20 november 2013. Förfrågningar besvaras av Kyrkans forskningscentrals tf chef Hanna Salomäki, tfn (09) 1802 459.

Fullständig platsannons finns på adressen evl.fi/rekrytering.

www.evl.fi/rekrytering

SANTA SABINAS kyrkorum är högt och på något sett rent, en basilika med tunga pelare i marmor och granit. FOTO: FRANCIS LESAGE/WIKIMEDIA

”Finaste helgedomen”

KYRKSERIE. Av Roms alla tidigkristna kyrkor är Santa Sabina den finaste. Det tycker både den legendariske guideskribenten Georgina Masson och vår egen kyrkobongare.

TEXT: HEDVIG LÅNGBACKA

Aventinen är den stillsammaste av de klassiska sju kullarna i Rom. Den höjer sig från den antika rännarbanan Circus Maximus och letar man sig upp på den lämnar man snart den livliga trafiken bakom sig och bristen på restauranger och butiker berättar att man är inne i ett lugnt bostadsområde.

Och just ett sådant var det här redan på tidigkristen tid – Aventinen låg en bit från stadscentret med de officiella byggnaderna och templen. Här fanns privata villor för ganska välbeställda och dåtidens höghus, *insulae*, där vanligt folk bodde.

Det är ingen tillfällighet att den som letar riktigt gamla kyrkor i Rom hittar dem just i bostadsområdena. Under de första två århundradena av vår tideräkning var ju kristendomen en föraktad och tidvis förföljd religiös sekt, som utövades privat hemma hos de troende, ofta i hemlighet. När sedan

UTANFÖR KYRKAN finns en liten park med många apelsinträd och en utsiktsterrass. FOTO: JENSENS/WIKIMEDIA

”Bredvid kyrkan finns ett gammalt dominikankloster där ordensgrundaren Dominicus själv levde i flera år.”

kristendomen blev först tillåten och sedan påbjuden, byggde man gärna om de gamla samlingsplatserna till regelrätta kyrkor.

Omvändes av sin tjänarinna

Därför hittar vi fantastiska gamla kyrkor på Aventinen, på Monte Celio och utanför de antika stadsmurarna. Ofta har kyrkorna fått sina namn efter dem som ägde husen och kallades därför titulus-kyrkor. Santa Sabina var en kvinna som ägde ett hus på Aventinen där kristna samlades. Hon omvändes till kristendomen av sin grekiska tjänarinna, välkomnade sina

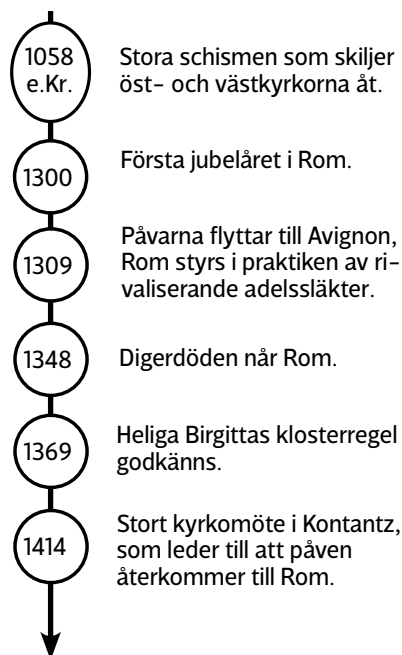
trosfränder till sitt hus och vägrade att offra åt kejsaren. Därför dog hon martyrdöden på 120-talet.

Georgina Masson, legendarisk guideskribent över Rom, skriver om den här kyrkan att den ”för denna skribent tycks den finaste av alla de tidigkristna helgedomarna i Rom”. Konkurrensen är hård, men jag är benägen att hålla med henne – under en restaurering på 1800-talet togs nästan alla nyare tiders utsmyckningar bort och det besökaren ser, en hög och på något sätt ren basilika med tunga pelare i marmor och granit, är i det närmaste det som besökaren kunde se före 1000-talet.

Äldsta bevarade träportarna

Fönstren högt uppe under det grova taket av träbjälkar släpper in ett milt ljus som emellanåt får mosaiken ovanför kyrkporten att glimma. Kyrkporten själv är kanske kyrkans största sevärdhet – de höga dörrarna är troligen de äldsta bevarade träportarna i världen och sniderierna på dem (som visar speciellt centrala händelser i både Gamla och Nya Testamentet) är så levande att man får en svärbetvinglig lust att röra vid dem.

Bredvid kyrkan finns dels ett gammalt dominikankloster där ordensgrundaren Dominicus själv levde i flera år (och vars rum man kan bese om man talar vackert med den munk som agerar vaktmästare i kyrkan), och dels en liten park med många apelsin-

träd och en utsiktsterrass med fina vyer över Tibern och staden på bägge sidor om den.

Går man litet längre förbi kyrkan kommer man till malteserriddarnas högkvarter, i vars port det berömda nyckelhålet finns – kikar man in genom det ser man Peterkyrkans kupol. En sentida och något vulgär helgedom kan man tycka om man just stigit ut från det uråldriga lugnet i Santa Sabina!

INKAST KATARINA GÄDDNÄS

Bilder och brustenh

MITT BLAND alla fattiga, trasiga och vädjande människor stod han – en lite småmullig Jesus i blont axellångt hår och skinande vit skrud. De magra människorna runt honom hade alla svart hår och sneda ögon. Jag glömer aldrig bilden. En kyrkomålning i en församlingssal i Hong Kong. Det var för 22 år sedan och jag höll mitt livs första predikan på knagglig engelska som översattes till mandarinkinesiska. Som tur var hade jag Furahakören tryggt bakom min rygg. Predikan är barmhärtigt nog försänkt djupt i glömskans och nådens hav, men målningen glömmar jag aldrig. Den golvade mig i sin övertydlighet. Jesus hade kommit med europeiska missionärer, alltså var han blond, blåögd och välnärd. Jag är illa rädd att min predikan också var det, men får lita på att vår Herre trots det kunde få ett ord med i leken.

DET ÄR vardagskväll en regnig höstdag. Middagsdisken står ännu och väntar. Kattlådan är otömd, farstumattan hopkorvad och jag har väldigt smutsigt hår. Tur att det knappast kommer någon på besök en sån här kväll. Vad skulle folk tro?! Vad skulle man tro om mig och mitt hushåll! Vilken bild skulle mitt skitiga liv förmedla? Fast väldigt ofta tänker jag numera att det kanske är just det som är min uppgift. Att förkunna evangelium för alla med otömda kattlådor, obetalda räkningar och smutsigt hår. Alla vi som lever långt borta från den prydligt söndagsstrukna Jesusglansbilden.

HAN SITTER istället här med dej och mej vid köksbordet med den klottiga vaxduken och lukten från kattlådan. Han sitter här och säger att det inte gör något att det inte finns några nybakta bullar att bjuda på. ”Sätt på en panna kaffe bara” säger han. ”Nej förresten hellre te så inte din nattsömn blir fördärvad.” Han stryker undan en hårslinga från min rödfnäsiga kind. ”Det är okej! Du är okej. Du duger. Huvudsaken är att du vill vara här med mig.”

DU BEHÖVER inte så förtvivlat kämpa för att hålla uppe fasaden, den lyckade bilden av dig själv. Det trasiga, flagnande och kantstötta sjunger den vackraste kantaten om nåd och barmhärtighet.

MITT LIV blev inte riktigt som jag tänkt mig. Det bär mycket svärta, smuts och solkighet. Men en mörk och regnig kväll i oktober kan jag ändå sitta i köket med en rykande tekopp och vara fullkomligt lugn. Han som är den han är, bortom mina ord och föreställningar, ser på mig med kärlekens blick och bär den sannaste bilden av mig tätt intill sitt hjärta.

Katarina Gäddnäs är författare och journalist.

”Han sitter här och säger att det inte gör något att det inte finns några nybakta bullar att bjuda på.”

Välkommen med på resa med
Församlingsförbundet
Trygga resor på svenska till intressanta resmål
i trevligt sällskap

Andalusien 14–21.1.2014 - en perfekt start på året

Vi börjar vår resa med en tre dagars tur i Malaga, Sevilla, Cordoba och Granada. Sedan stannar vi resten av tiden i Almuñécar därifrån vi gör utfärder åt olika håll, njuter av behagligt klimat, tar en promenad vid stranden, äter gott och trivs under solen.

Pris: 950 €, enkelrumstillägg ca 155 €

I priset ingår; flyg, logi på 4-stjärnigt hotell i dubbelrum, frukost och middag, tre dagars tur med inträden i Sevilla och Cordoba, för valbara utfärder från Almuñécar betalar man på ort och ställe

Teknisk arrangör: Göran Sundqvist Travelpartner

Israel 27.4 – 4.5 2014 – en vecka i det heliga landet

Under åtta dagar får se, höra och uppleva Israel. Vi vandrar i Jesu fotspår på Via Dolorosa, badar i Döda havet, tar en båtut över Gennesaret sjö, tittar in i korsriddarnas borg, vi besöker klagomuren och herdarnas äng i Betlehem. Vädret är varmt och maten är god, vad kan vi mera önska oss.

Pris: 1 299 €, enkelrumstillägg 330 €

I priset ingår; flyg, logi på 4-stjärniga hotell i dubbelrum, frukost och middag. Paketpris utflykterna ca 300 €.

Teknisk arrangör: Toiviomatkat

Armenien 13–21.9.2014 – landet vid foten av Ararat

Landet Armenien bjuder på en fantastisk upplevelse. Här finns världens äldsta stenkyrkor och medeltida klippkloster och inte minst fantastisk natur och vänliga människor.

Pris: 1671 €, enkelrumstillägg 277 €

I priset ingår: flyg, logi i dubbelrum, frukost, 6 middagar och 4 luncher, transporter och inträden enl. dagsprogram

Teknisk arrangör: King Tours

Information och anmälningar:

Kalle Sällström, tfn 050-3562 475

kalle.sallstrom@forsamlingsforbundet.fi

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÄRD VISAR
VÖRDAD OCH VÄRDIGHET
Rönnebackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

Beställ här! så får du en signerad CD!
till priset 21 € inkl.porto

Namn: _____

Adress: _____

Postnr: _____
Ort: _____

VAR GOD TEXTA.

Skicka till: Hans Martin
Söderfjärdsvägen 128 65410 Sundom

eller beställ via
info@hansmartin.net

Något vi borde skriva om?

Tfn 09-61261549 e-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Engsbo
Charter Bus

Charter- och
beställningstrafik

- både in- och utrikes
- för alla målgrupper
- Ny buss med miljövänlig E4

Kenneth Engsbo, 050 349 1135 www.charterbusengsbo.fi

KING TOURS
THE INTERNATIONAL ADVENTURE TRAVEL

Nya resor på www.kingtours.fi

Grupp- och föreningsresor, Pilgrimsresor, Rundresor,
Tidsresor och Kulturesor

Kontakta oss info@kingtours.fi eller 0400 43 88 54

I sorgens ögonblick, står vi till Er tjänst

BEGRAVNINGSTJÄNST
Kalmari

Torgvägen 1, 02400 Kyrkslätt

tel: 010 2194550 eller Bodil Kalmari 050 4084460

info@hautauspalvelukalmari.fi www.hautauspalvelukalmari.fi

Nu kan du få originalet av det Biomagnetiska armbandet

med 2 poler
på 2,500
gauss som
balanserar
kroppens
positiva och
negativa joner
för bättre
hälsa.

Pris
29,50€
inkl. post-
kostnader

Sänd in din
beställning till:
Jonny
Försäljningstjänst
Petalaxvägen 18D,
66240 Petalax

Antal:

Namn:

Adress:

06-347 0608

cjcenter@malax.fi

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

SVENSKA KYRKAN

”Om kyrkans ledning bidrar till att kyrkan går i tusen bitar, då måste man tvärtom vara oförsonlig.”

Göran Skytte i Dagen om att biskop Antje Jackelén delar kyrkofolket.

ÖVERTYGELSE DEBATTERAS

Tar de Jesus på allvar?

Inför tisdagens första omgång i svenska ärkebiskopsvalet fick kandidaterna kritik för sin bristande tro.

”Kyrkan vore rimligen ytterst betjänt av en ledare med övertygel-

se om evangeliet. Liksom man lätt kan tro att ledaren själv skulle finna uppgiften enklare om hen var komfortabel i sitt värv att frälsa själar. Men Svenska kyrkans val av ärkebiskop verkar handla om andra storheter än Jesus Kristus”, skrev Maria Ludvigsson i SvD.

- 20.11 Borgå, Grand kl. 19.30
21.11 Mariehamn, Alandica kl. 19.00
22.11 Ekenäs, Kyrkan kl. 19.30
23.11 Houtskär, Kyrkan kl. 19.30
24.11 Pargas, Teatern kl. 18.00
29.11 Munsala, Kyrkan kl. 19.30
30.11 Terjärv, Skolan kl. 19.30
1. 12 Bennäs, Anderssensalen kl. 18.00
2. 12 Kronoby, Samlingshuset kl. 19.30
3. 12 Vörå, Norrvalla auditoriet kl. 19.30
4. 12 Smedsby, Kulturhuset kl. 19.30
5. 12 Pörtom, Uf Lokalen kl. 19.30
6. 12 Jakobstad, Schaumansalen kl. 15.00
7. 12 Kimito, Villa Landet kl. 19.30
8. 12 Ingå, Hembygdsgården kl. 18.00

Biljetter från:
- Studio Ticket
- NetTicket
- Luckorna
- Alandica

www.termmusik.se
Arr. Termmusik

Fontana Media på bokmässan!

Helsingfors 24-27.10

Program!

Torsdag 24.10

kl. 10.30 **Bärtil och glassbilen**, Edith Södergran
Fåret Bärtil, bekant från BUU-klubben, dyker nu också upp i bokform. Träffa författaren **Monica Vikström-Jokela** och hör mer om Bärtil och hans vänner!

kl. 16.30 **Att skriva för barn**, KCSA:s monter (Kyrkans central för det svenska arbetet)
Vad ska man tänka på när man skriver för barn? Hur ser den kristna barnboken ut i dag? **Monica Vikström-Jokela** och **Sofia Torvalds** samtalar.

Fredag 25.10

kl. 11.30 **Fänge hos tsaren**, Edith Södergran
Jöns från Fagervik och hans kamrat Lisen från Hankmo blir tillfångatagna och sända till Ryssland under Stora ofredens tid. Ska de någonsin lyckas ta sig hem tillbaka till Finland igen? **Yvonne Hoffman** berättar.

kl. 13 **Fänge hos tsaren**, KCSA:s monter
Yvonne Hoffman läser ur sin bok.

kl. 16 **Kristna bokklassiker & favoriter**, KCSA:s monter
May Wikström och **Hedvig Långbacka** laborerar bland klassiker och moderna favoriter. Vilka är utmaningarna för kristen litteratur i dag?

Lördag 26.10

kl. 12 **Kyrka för mig, kyrka för alla?**, Totti
Ett samtal mellan biskop **Björn Vikström**, chefredaktör **May Wikström** och ledande sakkunnig **Lucas Snellman**. Vilka är utmaningarna för kyrkan i dag, och hur ser framtiden ut?

kl. 12.45 **Kyrka för mig, kyrka för alla?**, KCSA:s monter
Samtalet mellan **Björn Vikström**, **May Wikström** och **Lucas Snellman** fortsätter.

kl. 14 **Fias söta hemligheter**, Totti
Den misslyckade hemmabagaren får råd av konditor **Ann-Sofie Eriksson**!

kl. 15 **Grattis Borgå stift!**, Edith Södergran
I år fyller Borgå stift 90 år. Biskop **Björn Vikström** och biskop emeritus **Gustav Björkstrand** berättar mera om stiftets historia och framtid med utgångspunkt i jubileumsboken *Med sikte på framtiden*.

Söndag 27.10

kl. 12.30 **Adeln och dess hus**, Totti
Stig in och betrakta 1800- och 1900-talets adel och samhälle med Riddarhuset som utkiksplats! **Johanna Aminoff-Winberg** och **Henrika Tandefelt** berättar med avstamp i boken *Adeln och dess hus*.

kl. 13.00 **Gudstjänstduellen**, Totti
Hur ska en gudstjänst se ut för att den ska beröra dagens människa? Skribenter ur boken *Från ökenmässan till hårdrock halleluja* debatterar. **Stefan Myrskog** och **Fredrik Portin**.

kl. 13.30 **En liten skillnad**, KCSA:s monter
Helene Liljeström, **Sandra Strömwall** och **Carolín Ahlvik** funderar över hur viktigt det är att kunna göra en skillnad i samhället.

kl. 16.00 **En liten skillnad**, Totti
Elva unga skribenter tar sig an liv och tro i antologin *En liten skillnad*. Hur syns kristen tro i en värld där tron blivit något ovant och konstigt? **Liisa Mendelin** och **Sandra Strömwall** diskuterar.

Fontana Medias monter: 7h41

Yvonne Hoffman

Monica Vikström-Jokela

Fredrik Portin

Ann-Sofie Eriksson

Björn Vikström

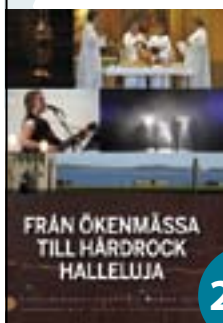
Liisa Mendelin

27⁹⁰

39⁹⁰

22⁹⁰

17⁹⁰

24⁹⁰

22⁹⁰

24⁹⁰

27⁹⁰

Mässrabatt!